

WYROK SĄDU (piąta izba)

z dnia 28 kwietnia 2010 r.*

W sprawach połączonych T-456/05 i T-457/05

Gütermann AG, z siedzibą w Gutach-Breisgau (Niemcy), reprezentowany przez
adwokatów J. Burrichter, B. Kastena oraz S. Orlikowską-Wolf,

strona skarżąca w sprawie T-456/05,

Zwicky & Co. AG, z siedzibą w Wallisellen (Szwajcaria), reprezentowana przez
adwokatów J. Burrichter, B. Kastena oraz S. Orlikowską-Wolf,

strona skarżąca w sprawie T-457/05,

* Język postępowania: niemiecki.

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej początkowo przez F. Castilla de la Torrego, M. Schneidera oraz K. Mojzesowicz, a następnie przez F. Castilla de la Torrego oraz K. Mojzesowicz, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mających za przedmiot skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2005) 3452 z dnia 14 września 2005 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/38.337 PO/Nici), zmienionej decyzją Komisji C(2005) 3765 z dnia 13 października 2005 r., a ewentualnie – wniosek o obniżenie kwoty grzywny nałożonej tą decyzją na skarżące,

SĄD (piąta izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes, M. Prek (sprawozdawca) i V.M. Ciucă, sędziowie,

sekretarz: T. Weiler, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 17 grudnia 2008 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

1. Przedmiot sporu

- 1 W decyzji C(2005) 3452 z dnia 14 września 2005 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 81 [WE] oraz art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/38.337 PO/Nici, zwanej dalej „zaskarżoną decyzją”), zmienionej decyzją Komisji C (2005) 3765 z dnia 13 października 2005 r., której streszczenie zostało opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* z dnia 26 stycznia 2008 r. (Dz.U. C 21, s. 10), Komisja Wspólnot Europejskich stwierdziła, że skarżące Gütermann AG (zwana dalej „Gütermann”) i Zwicky & Co. AG (zwana dalej „Zwicky”) uczestniczyły w szeregu porozumień i praktyk uzgodnionych na rynku nici przeznaczonych dla odbiorców przemysłowych w państwach Beneluksu oraz w państwach nordyckich w okresie od stycznia 1990 r. do września 2001 r., jeżeli chodzi o Gütermann, i w okresie od stycznia 1990 r. do listopada 2000 r., jeżeli chodzi o Zwicky.
- 2 Komisja nałożyła grzywnę w kwocie 4,021 mln EUR na Gütermann i grzywnę w kwocie 0,174 mln EUR na Zwicky za ich uczestnictwo w kartelu dotyczącym nici przemysłowych w państwach Beneluksu oraz w państwach nordyckich.

2. Postępowanie administracyjne

- 3 W dniach 7 i 8 listopada 2001 r. Komisja, działając na podstawie art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81 WE] i [82 WE] (Dz.U. 13, s. 204), przeprowadziła kontrole w pomieszczeniach wielu producentów nici do szycia. Owych kontroli dokonano na podstawie informacji dostarczonych w sierpniu 2000 r. przez The English Needle & Tackle Co. Ltd.
- 4 W dniu 26 listopada 2001 r. Coats Viyella plc (zwana dalej „Coats”) złożyła wniosek o złagodzenie sankcji na mocy komunikatu Komisji w sprawie nienakładania grzywien lub obniżenia ich kwoty w sprawach dotyczących karteli (Dz.U. 1996, C 207, s. 4, zwanego dalej „komunikatem w sprawie współpracy”), do którego załączono dokumenty w celu dowiedzenia istnienia następujących karteli: po pierwsze kartelu na rynku nici przeznaczonych dla odbiorców z sektora motoryzacyjnego w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), po drugie kartelu na rynku nici przeznaczonych dla odbiorców przemysłowych w Zjednoczonym Królestwie, a po trzecie kartelu na rynku nici przeznaczonych dla odbiorców przemysłowych w państwach Beneluksu oraz w Danii, Finlandii, Norwegii i Szwecji (zwanym dalej łącznie „państwami nordyckimi”).
- 5 Na podstawie dokumentów zebranych podczas inspekcji oraz dokumentów przekazanych przez Coats Komisja, działając zgodnie z art. 11 rozporządzenia nr 17, skierowała w marcu i sierpniu 2003 r. do zainteresowanych przedsiębiorstw żądania udzielenia informacji.
- 6 W dniu 15 marca 2004 r. Komisja wydała pismo w sprawie przedstawienia zarzutów skierowane do wielu przedsiębiorstw z uwagi na ich udział w jednym lub kilku kartelach wymienionych w pkt 4 powyżej, między innymi w kartelu na rynku nici przeznaczonych dla odbiorców przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich.

- 7 Wszystkie przedsiębiorstwa będące adresatami pisma w sprawie przedstawienia zarzutów przekazały uwagi na piśmie. Gütermann odpowiedział w imieniu własnym i Zwicky.
- 8 Strony zostały przesłuchane w dniach 19 i 20 lipca 2004 r.
- 9 W dniu 24 września 2004 r. udzielono stronom dostępu do jawnej wersji odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów i do uwag stron przekazanych podczas przesłuchania oraz wyznaczono im termin na przedstawienie dalszych uwag.
- 10 W dniu 14 września 2005 r. Komisja wydała zaskarżoną decyzję.

3. Zaskarżona decyzja

Określenie rynków właściwych

Rynek produktowy

- 11 W zaskarżonej decyzji Komisja wskazuje, iż sektor nici można podzielić na dwa segmenty, a mianowicie po pierwsze na segment nici wykorzystywanych w przemyśle do szycia lub wyszywania różnych rodzajów artykułów odzieżowych lub innych, takich jak: wyroby skórzane, obicia tekstylne do samochodów i materace, a po drugie na

segment nici do użytku domowego wykorzystywanych przez osoby prywatne do szycia lub naprawy i do zajęć w czasie wolnym.

- 12 Jeżeli chodzi o segment nici przemysłowych, to zależnie od sposobu ich wykorzystania podzielić go można na trzy kategorie: nici do szycia przeznaczonych do konfekcji i wykorzystywanych do różnych rodzajów odzieży, nici do wyszywania wykorzystywanych w z informatyzowanych przemysłowych maszynach do wyszywania w celu ozdabiania odzieży, obuwia sportowego i tekstyliów domowych, oraz nici specjalnych wykorzystywanych w różnych sektorach, takich jak: sektor obuwniczy, wyrobów skórzanych i motoryzacyjny.
- 13 Według Komisji nici przemysłowe można, z punktu widzenia podaży, uznać za należące do jednolitego rynku produktowego, jako że nie występuje ścisła współzależność między końcowym zastosowaniem a rodzajem włókna lub strukturą nici.
- 14 Komisja dokonuje jednak rozróżnienia pomiędzy z jednej strony niciami przeznaczonymi dla odbiorców z sektora motoryzacyjnego a z drugiej strony niciami przeznaczonymi dla przemysłu z wyłączeniem tego sektora. Uważa ona bowiem, iż chociaż procesy produkcji tych dwóch typów nici są podobne lub łatwo wzajemnie zastępowalne, popyt sektora motoryzacyjnego tworzą duzi klienci, którzy narzucają wyższe normy specyfikacyjne dla niektórych produktów przez nich wykorzystywanych – na przykład w odniesieniu do nici używanych przy produkcji pasów bezpieczeństwa – i którzy wymagają, aby produkty w różnych państwach, w których potrzebują ich w ramach swej działalności przemysłowej, były jednolite.
- 15 W niniejszych sprawach rynkiem produktowym, w odniesieniu do którego badane jest naruszenie zarzucane skarżącym, jest rynek nici przemysłowych (zwanych dalej „niciami przemysłowymi”) z wyłączeniem sektora motoryzacyjnego.

Rynki geograficzne

- 16 W zaskarżonej decyzji Komisja stwierdza, że zgodnie z podanymi przez strony informacjami właściwy rynek geograficzny nici przemysłowych ma wymiar regionalny. Komisja dodaje, że w zależności od przypadku region może obejmować kilka państw EOG, na przykład państwa Beneluksu lub państwa nordyckie bądź jedno państwo, na przykład Zjednoczone Królestwo.
- 17 W niniejszej sprawie rynek geograficzny, którego dotyczy zarzucane skarżącym naruszenie, obejmuje państwa Beneluksu i państwa nordyckie.

Rozmiar i struktura rynków właściwych

- 18 Z zaskarżonej decyzji wynika, że wartość sprzedaży nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich wynosiła w 2000 r. mniej więcej 50 mln EUR i mniej więcej 40 mln EUR w 2004 r.
- 19 Wspomniano w niej również, że pod koniec lat dziewięćdziesiątych głównymi dostawcami nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich były w szczególności: Gütermann, Zwicky, Amann und Söhne GmbH & Co. KG (zwana dalej „Amannem”), Barbour Threads Ltd, zanim została nabyta przez Coats, Belgian Sewing Thread NV (zwana dalej „BST”) i Coats.

Opis zachowań noszących znamiona naruszenia

- 20 Komisja wskazuje w zaskarżonej decyzji, że zdarzenia dotyczące kartelu na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluxu i w państwach nordyckich miały miejsce w latach 1990–2001.
- 21 Według Komisji zainteresowane przedsiębiorstwa spotykały się co najmniej raz do roku, a spotkania te organizowane były w dwóch sesjach, z których jedna poświęcona była rynkowi państw Beneluxu, a druga – rynkowi państw nordyckich, zaś ich głównym celem było utrzymanie wysokiego poziomu cen na obydwu tych rynkach.
- 22 Uczestnicy wymieniali się cennikami oraz informacjami dotyczącymi rabatów, stosowania podwyżek cen katalogowych, obniżania rabatów i podnoszenia cen specjalnych stosowanych wobec niektórych klientów. Zawarte zostały również porozumienia w sprawie przyszłych cenników, maksymalnych rabatów, obniżania rabatów i podnoszenia cen specjalnych stosowanych wobec niektórych klientów, jak też porozumienia mające na celu uniknięcie konkutowania ze sobą cenami na korzyść wyznaczonych dostawców oraz mające na celu podział klientów (motywy 99–125 zaskarżonej decyzji).

Sentencja zaskarżonej decyzji

- 23 W art. 1 ust. 1 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, iż osiem przedsiębiorstw, wśród nich Gütermann i Zwicky, naruszyło art. 81 WE oraz art. 53 porozumienia EOG, uczestnicząc w szeregu porozumień i praktyk uzgodnionych na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluxu oraz w państwach nordyckich w okresie od stycznia

1990 r. do września 2001 r., jeżeli chodzi o Gütermann, i w okresie od stycznia 1990 r. do listopada 2000 r., jeżeli chodzi o Zwicky.

²⁴ Stosownie do art. 2 akapit pierwszy zaskarżonej decyzji następujące grzywny za uczestnictwo w kartelu na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu i państwach nordyckich zostały nałożone w szczególności na następujące przedsiębiorstwa:

— Coats: 15,05 mln EUR;

— Amann: 13,09 mln EUR;

— BST: 0,979 mln EUR;

— Gütermann: 4,021 mln EUR;

— Zwicky: 0,174 mln EUR.

²⁵ W art. 3 zaskarżonej decyzji Komisja nakazała przedsiębiorstwom objętym tą decyzją natychmiastowe zaprzestanie naruszeń, jakie stwierdziła, o ile dotychczas jeszcze tego nie uczyniły. Zobowiązała je również do tego, by zaniechały ponownego dopuszczenia się wszelkiego czynu wskazanego w art. 1 zaskarżonej decyzji, jak również wszelkiego czynu lub praktyki mających równoważny cel lub skutek.

Przebieg postępowania i żądania stron

26 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu w dniu 30 grudnia 2005 r. skarżące wniosły niniejsze skargi.

27 W sprawie T-456/05 Gütermann wnosi do Sądu o:

— stwierdzenie nieważności art. 1 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja stwierdziła w nim naruszenie przez Gütermann art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG na rynku Finlandii, Norwegii i Szwecji w okresie od stycznia 1990 r. do września 2001 r. i ewentualnie w okresie od stycznia 1990 r. do grudnia 1993 r. włącznie;

— stwierdzenie nieważności art. 2 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja nałożyła w nim na Gütermann grzywnę w wysokości 4,021 mln EUR lub ewentualnie odpowiednie obniżenie kwoty tej grzywny;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

28 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie Gütermanna kosztami postępowania.

²⁹ W sprawie T-457/05 Zwicky wnosi do Sądu o:

— stwierdzenie nieważności art. 1 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja stwierdziła w nim naruszenie przez Zwicky art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG na rynku Finlandii, Norwegii i Szwecji w okresie od stycznia 1990 r. do listopada 2000 r. i ewentualnie w okresie od stycznia 1990 r. do grudnia 1993 r. włącznie;

— stwierdzenie nieważności art. 2 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja nakłada w nim na Zwicky grzywnę w wysokości 0,174 mln EUR lub ewentualnie odpowiednie obniżenie kwoty tej grzywny;

— stwierdzenie, w odniesieniu do Zwicky, nieważności art. 3 zaskarżonej decyzji;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

³⁰ Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie Zwicky kosztami postępowania.

- 31 Postanowieniem z dnia 9 grudnia 2008 r. prezes piątej izby Sądu po wysłuchaniu stron zarządził połączenie spraw T-456/05 i T-457/05 do łącznego rozpoznania w procedurze ustnej i do wydania wyroku zgodnie z art. 50 regulaminu postępowania przed Sądem.

Co do prawa

- 32 Po pierwsze, skarżące stawiają dwa zarzuty dotyczące zachowania noszącego znamiona naruszenia. Podnoszą one przede wszystkim zarzut dotyczący naruszenia art. 7 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 [WE] i 82 [WE] (Dz.U 2003, L 1, s. 1). Zwicky stawia następnie zarzut dotyczący nieuzasadnionego charakteru nakazów zaprzestania naruszenia i zaniechania powrotu do naruszenia.
- 33 Po drugie, skarżące podnoszą szereg zarzutów w celu uchylecia lub obniżenia grzywny. Po pierwsze, Zwicky zarzuca Komisji, iż ta nałożyła nań grzywnę w kwocie przekraczającej górną granicę 10% jej obrotu. Po drugie, skarżące podnoszą pięć zarzutów dotyczących odpowiednio: błędnej oceny wagi naruszenia z punktu widzenia jego skutków, błędnej oceny czasu trwania naruszenia, nieuwzględnienia pewnych okoliczności łagodzących, błędnego zastosowania komunikatu w sprawie współpracy i nieproporcjonalności grzywny.

1. *W przedmiocie zarzutów mających na celu podważenie stwierdzenia wystąpienia zachowania noszącego znamiona naruszenia oraz nakazów zaprzestania i zaniechania powrotu do naruszenia*

W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego naruszenia art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003

Argumenty stron

- ³⁴ Według skarżących Komisja naruszyła art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 stawiący, iż „[j]eżeli Komisja, działając z urzędu lub na wniosek, stwierdzi naruszenie art. 81 [WE] lub 82 [WE], może w drodze decyzji nakazać przedsiębiorstwom lub związkom przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy, by zaprzestały takiego naruszenia”. Zarzucając im bowiem naruszenie art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG z powodu ich uczestnictwa w porozumieniach i uzgodnionych praktykach na rynkach nici przemysłowych w państwach Beneluksu i państwach nordyckich w okresie od stycznia 1990 r. do września 2001 r. w przypadku Gütermanna oraz od stycznia 1990 r. do listopada 2000 r. w przypadku Zwicky, Komisja nie uwzględniła okoliczności, że porozumienie EOG weszło w życie dopiero w dniu 1 stycznia 1994 r., w związku z czym przed ową datą jego postanowienia nie miały zastosowania w Finlandii, Norwegii i Szwecji. Podobnie z uwagi na fakt, iż Finlandia i Szwecja przystąpiły do Wspólnoty Europejskiej dopiero w dniu 1 stycznia 1995 r., art. 81 WE mógł być bezpośrednio stosowany zaledwie od tej daty.
- ³⁵ Skarżące uważają zresztą, że Komisja słusznie uznała, iż naruszenie w sensie prawnym, czyli naruszenie art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG ze względu na ich zachowanie, mogło zaistnieć w odniesieniu do Finlandii, Norwegii i Szwecji dopiero od dnia 1 stycznia 1994 r. Komisja popełniła więc błąd, przyjmując, z prawnego punktu widzenia, istnienie naruszenia, którego natężenie jedynie wzrastało. Komisja nie dokonała rozróżnienia między merytoryczną oceną zachowania skarżących jako jednolitego i cechującego się ciągłością kartelu istniejącego od stycznia 1990 r. do września 2001 r. w przypadku Gütermanna i od stycznia 1990 r. do listopada

2000 r. w przypadku Zwicky a oceną prawną tego zachowania jako naruszenia reguł konkurencji w tych dwóch okresach.

- ³⁶ Skarżące uważają ponadto ich zarzut dotyczący naruszenia art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 r. za dopuszczalny. Komisja błędnie powołała się bowiem na niedopuszczalność tego zarzutu, uzasadniając, że skarżące nie podniosły wystąpienia oczywistego błędu w ocenie przy kwalifikacji ich zachowania jako jednolitego i cechującego się ciągłością kartelu. Według skarżących Komisja zakwalifikowała ich zachowanie pod kątem stanu faktycznego jako jednolity i cechujący się ciągłością kartel, czego też nie kwestionują w ramach niniejszego zarzutu. Artykuł 1 ust. 1 zaskarżonej decyzji zawiera natomiast błędną ocenę prawną, zważywszy, po pierwsze, że Zwicky nie była obecna na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich, a po drugie, że w przypadku Finlandii, Norwegii i Szwecji nie mogło dojść do naruszenia reguł konkurencji między styczniem 1990 r. i grudniem 1993 r.
- ³⁷ Komisja powołuje się przede wszystkim na niedopuszczalność niniejszego zarzutu podniesionego przez skarżące i dodatkowo kwestionuje jego zasadność.

Ocena Sądu

- ³⁸ Sąd uważa, iż należy ocenić zasadność zarzutu dotyczącego naruszenia art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 bez konieczności badania jego dopuszczalności.
- ³⁹ Po pierwsze, należy podkreślić, że w art. 1 ust. 1 lit. g) i h) zaskarżonej decyzji Komisja stwierdza naruszenie przez skarżące art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG z powodu ich udziału w okresie od stycznia 1990 r. do września 2001 r. w przypadku Gütermanna oraz w okresie od stycznia 1990 r. do listopada 2000 r. w przypadku

Zwicky w uzgodnionych praktykach na rynkach nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich.

- 40 Należy stwierdzić, że artykuł ten rozważany osobno pozwala sądzić, iż Komisja uznała istnienie naruszenia popełnionego przez skarżące ze względu na ich uczestnictwo w uzgodnionych praktykach na rynku nici przemysłowych w Finlandii, Norwegii i Szwecji pomiędzy styczniem 1990 r. i grudniem 1993 r., czyli przed wejściem w życie porozumienia EOG. Bezsporne jest jednak, że w owym okresie nie było żadnej podstawy prawnej pozwalającej Komisji na stwierdzenie istnienia takiego naruszenia popełnionego przez skarżące.
- 41 Z orzecznictwa wynika jednak, że sentencja aktu jest nierozzerwalnie związana z jego uzasadnieniem, w związku z czym w razie potrzeby powinna być interpretowana z uwzględnieniem motywów, które doprowadziły do jej przyjęcia (wyrok Trybunału z dnia 15 maja 1997 r. w sprawie C-355/95 P TWD przeciwko Komisji, Rec. s. I-2549, pkt 21; wyrok Sądu z dnia 13 czerwca 2000 r. w sprawach połączonych T-204/97 i T-270/97 EPAC przeciwko Komisji, Rec. s. II-2267, pkt 39).
- 42 W tym względzie z motywów 246, 295–298 i 331 zaskarżonej decyzji wyraźnie wynika, że w zakresie, w jakim kartel dotyczył Finlandii, Norwegii i Szwecji, stanowił on naruszenie wspólnotowych reguł konkurencji i reguł konkurencji w EOG dopiero od dnia 1 stycznia 1994 r., czyli od dnia wejścia w życie porozumienia EOG. Artykuł 1 ust. 1 lit. g) i h) zaskarżonej decyzji odczytywać więc należy w świetle tego jasnego i pozbawionego dwuznaczności uzasadnienia. Należy zatem uznać, iż sentencja zaskarżonej decyzji musi być odczytywana w ten sposób, że elementy jednolitego i ciągłego naruszenia dotyczące Finlandii, Norwegii i Szwecji istniały dopiero począwszy od dnia 1 stycznia 1994 r.
- 43 Po drugie, skarżące zasadniczo na próżno powołują się na rozróżnienie, jakiego w zaskarżonej decyzji rzekomo dokonała Komisja, pomiędzy oceną prawną naruszenia art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG, z jednej strony, a zaprezentowaną w motywach 264–277 tejże decyzji oceną merytoryczną ich zachowania jako jednolitego i ciągłego naruszenia, z drugiej strony. Wnioskują one z tego, również błędnie, że

skoro naruszenie „w sensie prawnym” mogło istnieć, jeżeli chodzi o Finlandię, Norwegię i Szwecję, dopiero od dnia 1 stycznia 1994 r., Komisja popełniła błąd, stwierdzając istnienie naruszenia, którego natężenie jedynie wzrastało.

- 44 Po pierwsze, należy podkreślić, że skarżące w żaden sposób nie podważyły jednolitego i ciągłego charakteru naruszenia na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich.
- 45 Następnie należy przypomnieć, że naruszenie art. 81 ust. 1 WE może wynikać nie tylko z odrębnego działania, ale również z szeregu działań, a nawet z ciągłego zachowania. Taka wykładnia nie może zostać podważona ze względu na to, że jedno lub kilka ze zdarzeń stanowiących ten szereg działań lub to ciągle zachowanie, rozpatrywane odrębnie, może również samo w sobie stanowić naruszenie wspomnianego postanowienia (wyrok Trybunału z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie C-49/92 P Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, Rec. s. I-4125, pkt 81; wyrok Sądu z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie T-279/02 Degussa przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-897, pkt 155).
- 46 Jednolite i ciągle naruszenie częstokroć łączy w sobie szereg działań chronologicznie po sobie następujących, które, same w sobie, w chwili ich popełnienia mogą również stanowić naruszenie reguł konkurencji. Cechą szczególną tych działań jest to, że wpisują się one w całościową strategię. Komisja stwierdziła to zasadniczo w motywach 264–277 zaskarżonej decyzji w odniesieniu do kartelu dotyczącego rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich.
- 47 Wbrew temu, co utrzymują skarżące, przedstawione w przytoczonych wyżej motywach zaskarżonej decyzji rozważania nie polegają jedynie na zwykłym stwierdzeniu okoliczności faktycznych, lecz stanowią obiektywne powody zmuszające Komisję do przyjęcia, że naruszenie na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich tworzyło, wraz z naruszeniem na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu, naruszenie jednolite i ciągle.

- 48 Okoliczność, że podstawa prawna, na jakiej oparła się Komisja, aby stwierdzić naruszenie na rynkach nici przemysłowych w Finlandii, Norwegii i Szwecji, zaistniała dopiero po rozpoczęciu naruszenia, nie ma tu znaczenia, skoro, jak wynika to z uzasadnienia zaskarżonej decyzji, zachowanie skarżących na tym rynku było brane pod uwagę dopiero od dnia 1 stycznia 1994 r.
- 49 Po drugie, podnoszony przez Zwicky zarzut dotyczący okoliczności, iż nie była ona obecna na rynku państw nordyckich, musi zostać oddalony. Jak przypomniano to w pkt 44 powyżej, Zwicky potwierdziła, iż nie podważa kwalifikacji kartelu jako jednolitego i ciągłego naruszenia na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich.
- 50 Z orzecznictwa wynika, że przedsiębiorstwu, które uczestniczyło w jednolitym i złożonym naruszeniu poprzez własne zachowania, odpowiadające definicji porozumienia lub uzgodnionej praktyki, mające antykonkurencyjne cele w rozumieniu art. 81 WE oraz przyczyniające się do realizacji naruszenia w całości, może być również przypisana odpowiedzialność za zachowania innych przedsiębiorstw składające się na to samo naruszenie za cały okres jego uczestnictwa w tym naruszeniu, jeśli zostanie wykazane, że przedsiębiorstwo to wiedziało o sprzecznych z prawem zachowaniach innych uczestników lub też mogło rozsądnie je przewidzieć i gotowe było zaakceptować związane z nimi ryzyko (ww. w pkt 45 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, pkt 203; wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-15/99 Brugg Rohrsysteme przeciwko Komisji, Rec. s. II-1613, pkt 73).
- 51 W niniejszej sprawie Zwicky nie kwestionowała okoliczności, że regularnie uczestniczyła w spotkaniach poświęconych niciom przemysłowym na rynku państw nordyckich, w żaden sposób nie podważała twierdzenia Komisji, że działała na tym rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich, zanim rozpoczęło się jednolite naruszenie, nie zaprzeczyła, iż uczestniczyła w zdarzeniach noszących znamiona naruszenia, dotyczących rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu ani też nie kwestionowała faktu, iż owe zdarzenia wpisywały się w całościową strategię, a zatem

że były jedynie pewnymi składnikami jednolitego i ciągłego naruszenia na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich.

- 52 Wynika z tego, iż sama okoliczność, że Zwicky nie była obecna na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich w okresie popełnienia jednolitego i ciągłego naruszenia, nie może zwolnić jej od odpowiedzialności za zachowania innych przedsiębiorstw na tym rynku geograficznym w ramach wspomnianego naruszenia.
- 53 Ponadto, ponieważ zarzut Zwicky należy rozumieć jako oznaczający, iż tylko przedsiębiorstwa działające jako konkurenci, podmioty reprezentujące podaż albo popyt na rynku geograficznym państw nordyckich są w stanie koordynować swoje zachowania jako przedsiębiorstwa będące (współ)sprawcami danego naruszenia, należy podkreślić, że przedsiębiorstwo może naruszyć zakaz przewidziany w art. 81 ust. 1 WE, gdy jego zachowanie, skoordynowane z zachowaniem innych przedsiębiorstw, ma na celu ograniczenie konkurencji na szczególnym rynku właściwym wewnątrz wspólnego rynku, co nie oznacza koniecznie z góry, że przedsiębiorstwo to samo jest aktywne na tym samym rynku właściwym (zob. analogicznie wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie T-99/04 AC-Treuhand przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1501, pkt 122).
- 54 Mając na uwadze stwierdzenia przedstawione w pkt 51 powyżej, Zwicky nie może skutecznie podważać faktu, iż jest ona również odpowiedzialna, jako współsprawca, za popełnienie naruszenia reguł konkurencji w ramach kartelu dotyczącego nici przemysłowych na rynku państw nordyckich.
- 55 W konsekwencji zarzut dotyczący naruszenia art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 należy oddalić.

W przedmiocie podniesionego przez Zwicky zarzutu dotyczącego nieuzasadnionego charakteru nakazów zaprzestania naruszenia i zaniechania powrotu do naruszenia

Argumenty stron

- 56 Zwicky wskazuje, że w art. 3 zaskarżonej decyzji Komisja nakazała zainteresowanym przedsiębiorstwom natychmiastowe zaprzestanie naruszeń, jakie stwierdziła, o ile dotychczas jeszcze tego nie uczyniły, jak również nakazała zaniechanie w przyszłości wszelkiego czynu odpowiadającego stwierdzonym naruszeniom lub wszelkiego zachowania mającego podobny przedmiot.
- 57 Zwicky twierdzi, iż nie tylko nie jest już obecna od listopada 2000 r. na rynkach, których dotyczy zaskarżona decyzja, lecz również, że zrezygnowała z całej działalności handlowej, poprzestając na zarządzaniu nieruchomościami. Uważa ona, że wspomniane nakazy naruszają zasadę proporcjonalności i że art. 3 zaskarżonej decyzji jest niezgodny z prawem. Zwicky podnosi, że skoro Komisja miała możliwość stwierdzenia, bez konieczności dokonywania dodatkowych kontroli, iż zaprzestano naruszeń oraz iż nie istniało żadne ryzyko powrotu do nich, nie miała ona żadnego uzasadnionego interesu w wydaniu nakazu. Zwicky opiera się w tym zakresie na wyroku Trybunału z dnia 2 marca 1983 r. w sprawie 7/82 GVL przeciwko Komisji, Rec. s. 483, pkt 24 i nast.
- 58 Komisja wnosi o oddalenie tego zarzutu.

Ocena Sądu

- 59 Należy zaznaczyć, że podnosząc niniejszy zarzut, Zwicky wnosi o stwierdzenie nieważności art. 3 sentencji zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim jej dotyczy.

- 60 Należy stwierdzić, że art. 3 sentencji zaskarżonej decyzji zawiera w rzeczywistości dwa nakazy.
- 61 W pierwszej kolejności przepis ten wymaga, aby zainteresowane przedsiębiorstwa natychmiast zaprzestały, o ile jeszcze tego nie uczyniły, naruszeń wymienionych w art. 1 sentencji zaskarżonej decyzji. W tym względzie, jako że w chwili wydania zaskarżonej decyzji Zwicky nie prowadziła już działalności w sektorze nici przemyślowych, argumentacja wysuwana względem tego przepisu jest w oczywisty sposób pozbawiona wszelkiej podstawy. Chociaż Zwicky znajduje się wśród przedsiębiorstw wyliczonych w art. 1 zaskarżonej decyzji, spółka ta zaprzestała już naruszenia z uwagi na rzeczony zakończenie działalności, w związku z czym w rzeczywistości omawiany nakaz już jej nie dotyczył (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 20 kwietnia 1999 r. w sprawach połączonych od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 i T-335/94 *Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji*, Rec. s. II-931, pkt 1247). Okoliczność ta czyni bezskutecznym również wysuwany przez Zwicky argument dotyczący naruszenia w tym względzie zasady proporcjonalności (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 18 czerwca 2008 r. w sprawie T-410/03 *Hoechst przeciwko Komisji*, Zb.Orz. s. II-4451, pkt 196).
- 62 W drugiej kolejności art. 3 zaskarżonej decyzji wymaga, aby przedsiębiorstwa wyliczone w art. 1 zaniechały w przyszłości ponownego dopuszczenia się wszelkiego czynu lub zachowania opisanego w art. 1, jak również wszelkiego działania mającego równoważny cel lub skutek.
- 63 Należy przypomnieć, że stosowanie art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 może obejmować zakaz kontynuowania pewnych działań, praktyk lub sytuacji, których niezgodność z prawem została stwierdzona, ale również zakaz podobnego zachowania w przyszłości. Takie obowiązki spoczywające na przedsiębiorstwach nie mogą jednak wykroczać poza to, co jest stosowne i konieczne do osiągnięcia zamierzonego celu (zob. analogicznie wyrok Sądu z dnia 15 marca 2000 r. w sprawach połączonych T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95 *Cimenteries CBR i in. przeciwko Komisji*, Rec. s. II-491, pkt 4704 i 4705 i przytoczone tam orzecznictwo). Uprawnienie Komisji do wydawania nakazów musi zresztą być wykonywane z uwzględnieniem charakteru stwierdzonego naruszenia (wyrok Trybunału z dnia 6 marca 1974 r. w sprawach połączonych 6/73 i 7/73 *Istituto Chemioterapico Italiano i Commercial Solvents przeciwko Komisji*, Rec. s. 223, pkt 45; wyroki Sądu: z dnia 7 października 1999 r. w sprawie T-228/97

Irish Sugar przeciwko Komisji, Rec. s. II-2969, pkt 298; z dnia 12 grudnia 2000 r. w sprawie T-128/98 Aéroports de Paris przeciwko Komisji, Rec. s. II-3929, pkt 82).

- 64 W niniejszej sprawie Komisja stwierdziła w art. 1 zaskarżonej decyzji, iż Zwicky wraz z innymi przedsiębiorstwami naruszyły art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG, uczestnicząc, co więcej, w bardzo długim okresie w porozumieniach i uzgodnionych praktykach w sektorze nici przemysłowych w państwach Beneluksu i państwach nordyckich, w ramach których Zwicky i inne przedsiębiorstwa uzgodniły, że będą ustalać przyszłe cenniki, maksymalne rabaty, obniżanie rabatów i podnoszenie cen specjalnych stosowanych wobec niektórych klientów, jak również unikać konkurowania ze sobą cenami na korzyść wyznaczonych dostawców oraz dzielić między siebie klientów. Zwicky nie kwestionuje rozważań w tym względzie przedstawionych w zaskarżonej decyzji.
- 65 W tej sytuacji Komisja, nakazując zainteresowanym przedsiębiorstwom, by zaniechały w przyszłości wszelkiego działania na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu i państwach nordyckich, mogącego mieć równoważny cel lub skutek, nie przekroczyła uprawnień przysługujących jej na podstawie art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 (zob. podobnie i analogicznie ww. w pkt 61 wyrok w sprawie Hoechst przeciwko Komisji, pkt 199).
- 66 Okoliczność, że w dniu wydania zaskarżonej decyzji Zwicky nie wykonywała już działalności w sektorze nici przemysłowych, nie podważa tego wniosku. W rzeczywistości nakaz taki jak ten, który został wydany w niniejszej sprawie, ma z natury charakter zapobiegawczy i nie zależy od sytuacji zainteresowanych przedsiębiorstw w chwili wydania zaskarżonej decyzji.
- 67 Komisja miała tym bardziej prawo włączyć ów nakaz do sentencji zaskarżonej decyzji, skoro Zwicky nie zobowiązała się, że nie będzie zachowywać się ponownie w antykonkurencyjny sposób (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 11 marca 1999 r. w sprawie T-141/94 Thyssen Stahl przeciwko Komisji, Rec. s. II-347, pkt 678).

- 68 Ponadto ww. w pkt 57 wyrok w sprawie GVL przeciwko Komisji powołany przez Zwicky jest bez znaczenia dla niniejszej sprawy. Oprócz tego, że okoliczności niniejszej sprawy są inne niż okoliczności owej sprawy, w pkt 60–67 powyżej wykazano, iż po pierwsze nakaz natychmiastowego zaprzestania naruszeń objętych art. 1 zaskarżonej decyzji nie dotyczył Zwicky, a po drugie Komisja miała w pełni uzasadniony interes, aby nakazać zaniechanie w przyszłości wszelkiego czynu odpowiadającego stwierdzonym naruszeniom lub wszelkiego zachowania mającego podobny przedmiot.
- 69 Mając na uwadze wszystkie te względy, należy oddalić niniejszy zarzut.

2. W przedmiocie zarzutów mających na celu zakwestionowanie grzywny i jej kwoty

W przedmiocie podniesionego przez Zwicky zarzutu dotyczącego przekroczenia górnej granicy 10% obrotu

Argumenty stron

- 70 Zwicky, wskazawszy, iż zakończyła działalność handlową w zakresie nici przemysłowych w listopadzie 2000 r., zarzuca Komisji przede wszystkim, że ta oparła poczynione przez siebie obliczenie maksymalnej kwoty 10% obrotu na obrocie uzyskanym przez Gütermann. To ostatnie przedsiębiorstwo przejęło bowiem tylko część jej działalności i nie było od niej zależne. Jedynie obrót Zwicky ma tu zatem rozstrzygające znaczenie. Jako że Zwicky nie osiąga obrotu już od 2001 r., nie można na nią nałożyć grzywny na mocy art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003. Rozporządzenie nr 1/2003 dotyczy bowiem całkowitego obrotu w ostatnim roku obrotowym poprzedzającym

wydanie decyzji. Uzależnienie grzywny od tej ostatniej kwoty pozwala uwzględnić znaczenie i wpływ przedsiębiorstwa na rynek. To zatem aktualna sytuacja przedsiębiorstw w zakresie ich obrotu ma rozstrzygające znaczenie. Przedsiębiorstwo, które nie osiąga już obrotów, nie ma wpływu na rynek, w związku z czym nie można nakładać na nie grzywien.

- 71 Skarżąca podnosi następnie, że powołany przez Komisję wyrok Sądu z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie T-33/02 Britannia Alloys & Chemicals przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4973, należy interpretować w ten sposób, że uwzględnienie obrotu innego niż obrót osiągnięty w pełnym roku obrotowym poprzedzającym wydanie decyzji jest możliwe, gdy zainteresowane przedsiębiorstwo zakończyło działalność handlową lub zafałszowało obrót w celu uniknięcia wysokiej grzywny. Nie ma to miejsca w niniejszej sprawie. Zwicky utrzymuje w tym względzie, że sprzedała swą działalność na rok przed kontrolą Komisji w następstwie pogorszenia jej sytuacji konkurencyjnej.
- 72 Zwicky podkreśla ponadto, że w niniejszej sprawie Gütermann nabył jej działalność handlową w ramach odkupienia aktywów (asset deal) oraz że dochody związane z przejętą działalnością powinny być przejść do Gütermanna i podnieść jego obrót, jaki należy uwzględnić przy stosowaniu art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003. Ponadto podnosi ona, że sprzedaż jej działalności spółce Gütermann nie stanowi zwykłej wewnętrznej reorganizacji przedsiębiorstwa.
- 73 Wreszcie okoliczność, iż skarżące wysłały tylko jedno pismo w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów tłumaczy się tym, że działalność w zakresie nici przemysłowych została przejęta przez Gütermann i że prezes rady nadzorczej Zwicky został mianowany członkiem rady nadzorczej Gütermanna w następstwie tej transakcji. Nie zmienia to jednak w żaden sposób faktu, iż Zwicky nie jest zależna od Gütermanna i że ten ostatni nie stał się jej akcjonariuszem.

- 74 Komisja podnosi, że zarzut ten jest bezskuteczny, gdyż nawet jeżeli argument Zwicky byłby słuszny, określiłaby ona górną granicę grzywny, uwzględniając obrót z poprzedniego roku obrotowego, co też czyniła już w innych sprawach. Komisja stwierdza, że całkowity obrót Zwicky w 1999 r. wyniósł 4,5 mln EUR oraz że grzywna w wysokości 0,174 mln EUR wcale nie przekracza górnej granicy 10% tego obrotu.
- 75 Dodatkowo Komisja podnosi przede wszystkim, że nawet jeżeli Gütermann nabył w listopadzie 2000 r. działalność Zwicky, której dotyczył kartel na rynku nici przemyślowych, miała ona na uwadze, iż Zwicky uczestniczyła w karanym naruszeniu przez dziesięć lat i uznała, że po sprzedaży przez Zwicky jej działalności handlowej fakt, iż od strony prawnej Zwicky nadal istniała pod postacią „pustej wydumuszki”, stanowił zabieg podjęty specjalnie w celu uniknięcia kar nakładanych za naruszenie reguł konkurencji. Podnosi ona ponadto, że Zwicky nie kwestionowała orzecznictwa, zgodnie z którym w zasadzie to osoba fizyczna lub prawna zarządzająca danym przedsiębiorstwem w chwili popełnienia naruszenia powinna za nie odpowiadać. Komisja dodaje, że skoro prezes rady nadzorczej Zwicky zasiadał w zarządzie Gütermanna i miał dokładną wiedzę o uczestnictwie obydwu przedsiębiorstw w kartelu, powody uzasadniające decyzję co do utrzymania istnienia Zwicky mogą być łatwo zrozumiane.
- 76 Komisja uważa następnie, że wykładnia art. 23 ust. 2 zdanie drugie rozporządzenia nr 1/2003, jakiej dokonała Zwicky, jest niezgodna z zasadą skuteczności (effet utile), ponieważ pozwala przedsiębiorstwom na uniknięcie odpowiedzialności poprzez czyisto wewnętrzną reorganizację. Takie podejście przyjął Sąd w ww. w pkt 71 wyroku w sprawie Britannia Alloys & Chemicals przeciwko Komisji.
- 77 Komisja podnosi wreszcie, że ściśle powiązania między Zwicky i Gütermannem wynikają z faktu wspólnego sporządzenia pisma w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów i z faktu korzystania z tych samych adwokatów broniących ich przed Sądem.

Ocena Sądu

- 78 Zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 Komisja może nałożyć na przedsiębiorstwa grzywny nieprzekraczające 10% ich obrotu uzyskanego w roku obrotowym poprzedzającym wydanie decyzji. Owa górna granica 10% ma na celu uniknięcie nakładania grzywien nieproporcjonalnych do znaczenia przedsiębiorstwa, a w szczególności grzywien, co do których można przewidywać, że przedsiębiorstwa nie będą w stanie ich zapłacić. Jako że jedynie całkowity obrót może rzeczywiście stanowić przybliżoną wskazówkę w tym względzie, należy rozumieć, że ta procentowo wyrażona wartość odnosi się do całkowitego obrotu (wyrok Trybunału z dnia 7 czerwca 1983 r. w sprawach połączonych od 100/80 do 103/80 *Musique diffusion française* i in. przeciwko Komisji, Rec. s. 1825, pkt 119).
- 79 Należy również podkreślić, że art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 mają na celu przyznanie Komisji uprawnienia do nakładania grzywien, aby mogła spełniać zadanie nadzoru powierzone jej przez prawo wspólnotowe (ww. w pkt 78 wyrok w sprawach połączonych *Musique diffusion française* i in. przeciwko Komisji, pkt 105; wyrok Sądu z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-224/00 *Archer Daniels Midland* i *Archer Daniels Midland Ingredients* przeciwko Komisji, Rec. s. II-2597, pkt 105). Zadanie to obejmuje obowiązek prowadzenia dochodzenia i karania pojedynczych naruszeń oraz obowiązek prowadzenia ogólnej polityki zmierzającej do stosowania w dziedzinie konkurencji zasad ustanowionych w traktacie i wyznaczania takiego kierunku zachowaniu przedsiębiorstw. Wynika z tego, że Komisja powinna strzec, aby grzywny miały odstrasżający charakter (ww. wyrok w sprawie *Archer Daniels Midland* i *Archer Daniels Midland Ingredients* przeciwko Komisji, pkt 105 i 106).
- 80 Należy ponadto zaznaczyć, że „poprzedzający rok obrotowy” w rozumieniu art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1/2003 dotyczy zasadniczo ostatniego pełnego roku obrotowego każdego z zainteresowanych przedsiębiorstw w dniu wydania decyzji (wyrok Trybunału z dnia 7 czerwca 2007 r. w sprawie C-76/06 P *Britannia Alloys & Chemicals* przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-4405, pkt 32).

- 81 Z uwagi na fakt, iż w niniejszej sprawie zaskarżoną decyzję wydano w dniu 14 września 2005 r., poprzedzającym rokiem obrotowym był ów trwający od dnia 1 lipca 2004 r. do dnia 30 czerwca 2005 r. Zwicky zbyła jednak spółce Gütermann swą działalność w dziedzinie nici przemysłowych w listopadzie 2000 r. Komisja uznała w konsekwencji, że w chwili wydania zaskarżonej decyzji nie dysponowała w przypadku Zwicky obrotem odpowiadającym działalności gospodarczej przez nią wykonywanej w poprzedzającym roku obrotowym. Opierając się ponadto w motywie 383 zaskarżonej decyzji na rzekomym istnieniu między Gütermannem i Zwicky powiązań takich jak powiązania między spółką dominującą i zależną w następstwie zbycia spółce Gütermann przez Zwicky działalności w zakresie nici przemysłowych, Komisja uznała, że mogła oprzeć się na obrocie Gütermanna w celu zastosowania górnej granicy 10%.
- 82 Należy rozróżnić dwa aspekty zarzutów wysuwanych przez Zwicky: po pierwsze decyzję Komisji, by uwzględnić obrót Gütermanna, a po drugie brak uwzględnienia obrotu Zwicky w roku obrotowym zakończonym w dniu 30 czerwca 2005 r., chociaż był on zerowy.
- 83 Jeżeli chodzi o pierwszy aspekt zarzutów wysuwanych przez Zwicky, należy przyznać, że Komisja błędnie powołała się na obrót Gütermanna celem określenia górnej granicy 10% obrotu, która nie powinna zostać przekroczona przy ustalaniu grzywny nałożonej na Zwicky.
- 84 W listopadzie 2000 r. Gütermann przejął bowiem jedynie działalność Zwicky w dziedzinie nici przemysłowych. Zwicky wyjaśniła na rozprawie, że to zbycie działalności dokonało się na dwa sposoby, a mianowicie po pierwsze przez zawarcie w Szwajcarii umowy przeniesienia własności aktywów takich jak składy i maszyny, a po drugie przez sprzedaż akcji w Niemczech.
- 85 Komisja przyznała jednak na rozprawie, iż Gütermann w żaden sposób nie wchłonął Zwicky, a więc że Gütermann nie stał się właścicielem Zwicky. Zbycie działalności w zakresie nici przemysłowych nie miało tym samym żadnego wpływu na niezależność prawną i gospodarczą Zwicky.

- 86 Argumenty, że prezes rady nadzorczej Zwicky został członkiem zarządu Gütermanna, że te dwa przedsiębiorstwa mają tego samego adwokata i że wniosły one wspólną odpowiedź na pismo w sprawie zarzutów, nie mogą same w sobie w niniejszej sprawie uzasadniać stanowiska Komisji dotyczące istnienia pomiędzy dwoma przedsiębiorstwami powiązań takich jak powiązania między spółką dominującą i spółką zależną.
- 87 Ponadto Komisja wcale nie wykazała, w jaki sposób informacje przekazane przez Zwicky w odpowiedzi na jej żądanie udzielenia informacji dotyczących zbycia działalności i jej powiązań z Gütermannem, wprowadziły ją w błąd.
- 88 Wynika z tego, że powołując się na obrót Gütermanna, Komisja popełniła błąd w ocenie, którego konsekwencje zostaną omówione poniżej w pkt 104 i nast.
- 89 Drugi aspekt zarzutów wysuwanych przez Zwicky, a mianowicie brak uwzględnienia jej zerowego obrotu wynikającego z jej rzekomej działalności gospodarczej w roku poprzedzającym wydanie zaskarżonej decyzji, wymaga zbadania sposobu, w jaki Komisja powinna zdefiniować wyrażenie „poprzedzający rok obrotowy” w przypadkach, w których istotne zmiany sytuacji gospodarczej danego przedsiębiorstwa zaszyły pomiędzy końcem okresu, w którym popełniono naruszenie, a dniem wydania przez Komisję decyzji nakładającej grzywnę.
- 90 W odniesieniu do wspomnianego wyrażenia „poprzedzający rok obrotowy” należy zaznaczyć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa wspólnotowego należy brać pod uwagę nie tylko jego brzmienie, lecz także kontekst, w jakim został umieszczony, oraz cele regulacji, której stanowi on część (wyroki Trybunału: z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie C-17/03 VEMW i in., Zb.Orz. s. I-4983, pkt 41; z dnia 1 marca 2007 r. w sprawie C-391/05 Jan De Nul, Zb.Orz. s. I-1793, pkt 20; ww. w pkt 80 wyrok z dnia 7 czerwca 2007 r. w sprawie Britannia Alloys & Chemicals przeciwko Komisji, pkt 21).

- 91 Jak przypomniano w tym względzie w pkt 79 powyżej, art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 mają na celu przyznanie Komisji uprawnienia do nakładania grzywien, aby mogła spełniać zadanie nadzoru powierzone jej przez prawo wspólnotowe. Zadanie to obejmuje w szczególności karanie czynów niedozwolonych oraz zapobieganie ich ponownemu popełnieniu (wyrok Trybunału z dnia 15 lipca 1970 r. w sprawie 41/69 ACF Chemiefarma przeciwko Komisji, Rec. s. 661, pkt 173).
- 92 Należy dodać, że zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 Komisja ma obowiązek uwzględnienia wagi rozpatrywanego naruszenia i czasu jego trwania.
- 93 Z uwagi na te elementy górna granica dotycząca obrotu, o której mowa w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i w art. 23 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1/2003, ma na celu uniknięcie nakładania przez Komisję grzywien nieproporcjonalnych do znaczenia zainteresowanego przedsiębiorstwa (ww. w pkt 78 wyrok w sprawach połączonych *Musique diffusion française* i in. przeciwko Komisji, pkt 119).
- 94 Z powyższych rozważań wynika, że w celu ustalenia znaczenia wyrażenia „poprzez rok obrotowy” Komisja – biorąc pod uwagę kontekst oraz cel systemu kar ustanowionego w rozporządzeniu nr 17 i w rozporządzeniu nr 1/2003 – jest zobowiązana dokonać oceny, w każdym rozpatrywanym przypadku, zamierzonego wpływu na zainteresowane przedsiębiorstwo, uwzględniając w szczególności obrót tego przedsiębiorstwa odzwierciedlający jego rzeczywistą sytuację gospodarczą w okresie, w którym zostało popełnione naruszenie (zob. ww. w pkt 80 wyrok z dnia 7 czerwca 2007 r. w sprawie *Britannia Alloys & Chemicals* przeciwko Komisji, pkt 25).
- 95 Z celów systemu, w który wpisuje się art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1/2003, jak i z orzecznictwa powołanego w pkt 80 powyżej wynika jednak, że stosowanie górnej granicy 10% opiera się na założeniu

z jednej strony, że Komisja dysponuje informacją o obrocie w ostatnim roku obrotowym, który poprzedza dzień wydania decyzji, oraz z drugiej strony, że te dane przedstawiają pełny rok normalnej działalności gospodarczej w okresie dwunastu miesięcy (zob. ww. w pkt 71 wyrok z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie *Britannia Alloys & Chemicals* przeciwko Komisji, pkt 38).

⁹⁶ Tak więc, jeśli rok obrotowy zakończył się przed wydaniem decyzji, ale roczne sprawozdania finansowe danego przedsiębiorstwa nie zostały jeszcze sporządzone lub podane do wiadomości Komisji, Komisja ma prawo, a nawet obowiązek odnieść się do obrotu osiągniętego w trakcie wcześniejszego roku w celu zastosowania art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1/2003. Podobnie, jeśli z uwagi na restrukturyzację lub zmianę praktyk rachunkowych przedsiębiorstwo przedstawiło za poprzedni rok obrotowy sprawozdania, które dotyczą okresu krótszego niż dwanaście miesięcy, Komisja ma prawo odnieść się do obrotu osiągniętego w trakcie wcześniejszego pełnego roku obrotowego w celu zastosowania tych przepisów (zob. ww. w pkt 71 wyrok z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie *Britannia Alloys & Chemicals* przeciwko Komisji, pkt 39). Ma to również miejsce, jeżeli przedsiębiorstwo nie prowadziło działalności gospodarczej w poprzedzającym roku obrotowym i Komisja nie dysponuje informacjami o obrocie odpowiadającym działalności gospodarczej wykonywanej przezeń w tym roku obrotowym. Obrót w tym okresie nie stanowi bowiem, inaczej niż wymaga orzecznictwo, żadnej wskazówki co do wielkości tego przedsiębiorstwa i dlatego nie może posłużyć jako podstawa do określenia górnej granicy przewidzianej przez art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 (zob. ww. w pkt 71 wyrok z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie *Britannia Alloys & Chemicals* przeciwko Komisji, pkt 42).

⁹⁷ Należy również przypomnieć, że z pkt 49 ww. w pkt 71 wyroku z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie *Britannia Alloys & Chemicals* przeciwko Komisji, który może być zastosowany przez analogię w niniejszej sprawie, wynika, iż nawet w trakcie prowadzenia normalnej działalności gospodarczej obrót przedsiębiorstwa w porównaniu z poprzednimi latami może się znacznie, a nawet zasadniczo zmniejszyć z różnych względów, przykładowo na skutek trudnej sytuacji gospodarczej, kryzysu w danej

branży, klęski żywiołowej lub strajku. Jednak, w przypadku gdy przedsiębiorstwo faktycznie osiągnęło obrót w trakcie pełnego roku obrotowego, w którym była prowadzona działalność gospodarcza, choćby w ograniczonym zakresie, Komisja musi wziąć pod uwagę ten obrót w celu określenia górnej granicy przewidzianej w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003. Dlatego należy uznać, że przynajmniej w sytuacji, w której nie ma informacji o zakończeniu działalności handlowej ani o zafałszowaniu obrotu w celu uniknięcia wysokiej grzywny, Komisja ma obowiązek ustalić górną granicę grzywny w stosunku do najbardziej aktualnego obrotu odzwierciedlającego pełny rok działalności gospodarczej (ww. w pkt 71 wyrok z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie Britannia Alloys & Chemicals przeciwko Komisji, pkt 49).

- 98 Według Zwicky Komisja wcale nie dowiodła, iż ta zafałszowała swój obrót, przez co Komisja błędnie zastosowała wyjątek od zasady, że uwzględnia się obrót z ostatniego roku obrotowego. Jednakże, jak Zwicky wyjaśniła na rozprawie, Komisja wcale nie zarzuca jej działania z nadużyciem w celu uniknięcia wysokiej grzywny, lecz ogranicza się do stwierdzenia, że w rzeczywistości zakończyła działalność i funkcjonuje na zasadzie „pustej wyduszki”.
- 99 Zwicky wspomniała w swych pismach, że od 2001 r. ograniczyła się do zarządzania nieruchomościami i podkreśliła, iż od tamtego momentu nie uzyskiwała już obrotu. W konsekwencji należy stwierdzić, iż Zwicky nie uzyskała też obrotu w pełnym roku obrotowym poprzedzającym datę wydania zaskarżonej decyzji, czyli w roku trwającym od dnia 1 lipca 2004 r. do dnia 30 czerwca 2005 r. Zwicky – zapytana podczas rozprawy o dokładny charakter swej działalności – ponowiła zaprezentowane przez nią twierdzenia dotyczące działalności polegającej na zarządzaniu nieruchomościami, których pozostała właścicielem. Sprecyzowała, że na zasób jej nieruchomości składały się budynki niegdyś zajmowane dla celów wykonywania przez nią działalności w zakresie nici przemysłowych, puste od chwili zbycia tej działalności spółce Gütermann, a także pomieszczenia wynajęte dawnym pracownikom. Zwicky stwierdziła, że mogą one być wykorzystane dla celów najmu oraz że poczynione zostaną inwestycje w tym kierunku. Przedstawiła ona również plan rozwoju opracowany wraz z władzami lokalnymi. Przyznała wreszcie, że od zakończenia działalności na rynku nici przemysłowych nie zatrudniała już pracowników.

- 100 Wprawdzie bezsporne jest, że Zwicky nadal istniała w sensie prawnym po zbyciu spółce Gütermann swej działalności, należy jednak stwierdzić, iż poważne poszlaki, takie jak: zerowy obrót przez wiele lat, brak pracowników czy wreszcie brak konkretnych dowodów wykorzystywania jej nieruchomości lub projektów inwestycyjnych w celu ich wykorzystania, pozwalają domniemywać, że Zwicky nie kontynuowała normalnej działalności gospodarczej w rozumieniu przytoczonego powyżej orzecznictwa, w szczególności pomiędzy dniem 1 lipca 2004 r. i dniem 30 czerwca 2005 r.
- 101 Odpowiedzi udzielone przez Zwicky w jej pismach i na rozprawie były niejasne, przez co nie pozwoliły Sądowi na stwierdzenie istnienia „normalnej działalności gospodarczej”. Ponadto Zwicky potwierdziła treść wyciągu z dokumentu odczytanego przez Komisję na rozprawie, przedstawiającego syntezę sytuacji gospodarczej Zwicky, z którego wynika zerowy obrót, zerowe zyski i brak pracowników. Zwicky nie kwestionuje też, iż miało to miejsce w szczególności w okresie, który nastąpił po zbyciu spółce Gütermann jej działalności w zakresie nici przemysłowych przed dniem 30 czerwca 2005 r.
- 102 W tym względzie, wbrew twierdzeniom Zwicky zaprezentowanym na rozprawie, zwykła okoliczność, której wystąpienie nie zostało zresztą dowiedzione, iż rada nadzorcza i administrator zajmują się planem rozwoju spółki, nie może wystarczyć jako dowód rozstrzygający o istnieniu normalnej działalności gospodarczej tej spółki, tak jak pojmuje ją Sąd w ww. w pkt 71 wyroku z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie Britannia Alloys & Chemicals przeciwko Komisji.
- 103 Wynika z tego, że Komisja miała obowiązek wziąć pod uwagę całkowity obrót Zwicky wcześniejszy aniżeli ten w roku obrotowym zakończonym w dniu 30 czerwca 2005 r.
- 104 Jeżeli chodzi o konsekwencje błędu w ocenie, jaki popełniła Komisja, polegającego na tym, że powołała się ona na całkowity obrót Gütermanna, należy ustalić, czy uzasadnia on obniżkę kwoty grzywny na korzyść Zwicky bądź jej uchylenie przez sąd wspólnotowy.

- 105 W tym względzie podkreślić należy, że jeśli chodzi o skargi skierowane przeciwko decyzjom Komisji nakładającym na przedsiębiorstwa grzywny za naruszenie reguł konkurencji, właściwość Sądu opiera się na dwóch podstawach. Z jednej strony na podstawie art. 230 WE spoczywa na nim obowiązek kontroli ich legalności (wyrok Trybunału z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie C-297/98 P SCA Holding przeciwko Komisji, Rec. s. I-10101, pkt 53, 54).
- 106 Z drugiej strony do właściwości Sądu w ramach przyznanego mu w art. 229 WE oraz w art. 17 rozporządzenia nr 17 i art. 31 rozporządzenia nr 1/2003 nieograniczonego prawa orzekania należy ocena stosowności kwoty grzywien. Dokonanie tej oceny może uzasadniać przedstawienie i wzięcie pod uwagę dodatkowych informacji, które nie muszą jako takie być zawarte w zaskarżonej decyzji na podstawie przewidzianego w art. 253 WE obowiązku uzasadnienia (ww. w pkt 105 wyrok w sprawie SCA Holding przeciwko Komisji, pkt 55).
- 107 W niniejszej sprawie Sąd, wykonując przyznane mu nieograniczone prawo do orzekania, uważa, iż należy powołać się nie na obrót Gütermanna, lecz właśnie na obrót Zwicky.
- 108 Z powyższych względów i w świetle przywołanego w pkt 71 i 80 powyżej orzecznictwa w sprawie Britannia Alloys & Chemicals przeciwko Komisji ostatnim obrotem Zwicky uzyskanym z wykonywanej przez nią rzeczywiście działalności gospodarczej, na który powinna była powołać się Komisja, jest obrót uzyskany w roku obrotowym trwającym od dnia 1 lipca 1999 r. do dnia 30 czerwca 2000 r. Z motywu 76 zaskarżonej decyzji wynika, że ów obrót wynosił 4,5 mln EUR. Kwota grzywny nałożonej przez Komisję na Zwicky wynosi 205 000 EUR, a więc wcale nie przekracza 10% tego obrotu.
- 109 Ponadto należy zaznaczyć, że Zwicky podniosła na rozprawie, iż pomocnicze rozwiązanie polegające na powołaniu się na jej obrót w roku obrotowym zakończonym w dniu 30 czerwca 2000 r. jest niedopuszczalne, ponieważ byłoby ono równoznaczne z dwukrotnym uwzględnieniem jej obrotu. Zważywszy bowiem, że działalność Zwicky w zakresie nici przemysłowych została przejęta przez Gütermann, obrót generowany

przez tę działalność został już uwzględniony przez Komisję w całkowitym obrocie Gütermanna. Komisja utrzymywała, iż był to nowy argument, w związku z czym należało go odrzucić.

- 110 Należy oddalić ten argument Zwicky, ponieważ jest on bezpodstawny.
- 111 Argument Zwicky opiera się bowiem na twierdzeniu, iż pomocnicze rozwiązanie równoznaczne byłoby z przypisaniem jej obrotu przypisanego już Gütermannowi. Sąd uważa jednak, że jedyna kwestia, jaka nasuwa się w niniejszej sprawie, to kwestia, jaki jest właściwy obrót, który należy przyjąć przy ustalaniu górnej granicy 10% grzywny nałożonej na Zwicky. Jak wykazano już powyżej, jedynym dopuszczalnym w tym celu obrotem jest obrót Zwicky w wysokości 4,5 mln EUR za rok obrotowy trwający od dnia 1 lipca 1999 r. do dnia 30 czerwca 2000 r.
- 112 Zakładając, że należy przyznać, iż to rozwiązanie jest równoznaczne z dwukrotnym przypisaniem obrotu Zwicky na tym etapie ustalania grzywny dla Gütermanna i Zwicky, trzeba by uznać, że niezgodnego z prawem działania dopuszczono się względem Gütermanna. W istocie argumentacja Zwicky sprowadzałaby się w ten sposób do wezwania Sądu, by skontrolował zgodność z prawem kwoty grzywny ustalonej dla Gütermanna. Tymczasem Zwicky nie może powoływać się na czynną legitymację procesową w tym względzie. Jeżeli bowiem adresat decyzji postanawia wnieść skargę o stwierdzenie nieważności, sędzia wspólnotowy rozpatruje jedynie te elementy decyzji, które dotyczą tego adresata. Natomiast elementy decyzji, które dotyczą innych adresatów i które nie zostały zaskarżone, nie stanowią przedmiotu sporu podlegającego rozstrzygnięciu przez sędziego wspólnotowego (wyrok Trybunału z dnia 14 września 1999 r. w sprawie C-310/97 P Komisja przeciwko AssiDomän Kraft Products i in., Rec. s. I-5363, pkt 53).
- 113 W świetle tych rozważań podniesiony przez Zwicky zarzut dotyczący naruszenia art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1/2003 należy oddalić.

W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego błędnej oceny wagi naruszenia z punktu widzenia jego skutków

Argumenty stron

- 114 Po pierwsze, skarżące utrzymują, że zgodnie z wytycznymi w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 [EWWiS] (Dz.U. 1998, C 9, s. 3, zwanymi dalej „wytycznymi”) i utrwaloną praktyką decyzyjną ocena wagi naruszenia zależy wyraźnie od rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek. Zasada proporcjonalności zobowiązuje Komisję do wzięcia pod uwagę takiego wpływu przy ocenie wagi naruszenia. Skarżące precyzują, że za pomocą tego zarzutu nie starają się zakwestionować samego naruszenia, lecz zmierzają do podważenia jego zaliczenia do kategorii bardzo poważnych naruszeń.
- 115 Po drugie, skarżące rozważają zagadnienie rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek i stwierdzają jego brak. Uważają one, że Komisja nie mogła się nań powołać, by uznać naruszenie za bardzo poważne. Chociaż przyznają one, że podwyżki cen w cennikach, o których zadecydowano podczas spotkań, były przez większość czasu wprowadzane w życie przez różne przedsiębiorstwa, to uważają jednak, iż podwyżki te nie doprowadziły do podniesienia rzeczywistych cen netto. Przedstawione przez Komisję w pkt 4.1.4 zaskarżonej decyzji rozważania nie pozwalają stwierdzić takiego wpływu. Okoliczność, że przedsiębiorstwa spotykały się przez jedenaście lat, sama w sobie nie wystarcza, aby stwierdzić, że podwyżki cen miały wpływ na ceny netto. Skarżące uważają bowiem, iż przedstawiły dowody na to, że głównym celem spotkań była zgodna z prawem wymiana informacji. Sama zaś Komisja przyznaje, iż nie dysponuje dowodem pozwalającym na ustalenie istnienia rzeczywistego wpływu.
- 116 Z uwagi na szczególny charakter ustalania cen w sektorze nici przemysłowych – zważywszy, że klientom prawie nigdy nie naliczano cen wymienionych w cennikach – skarżące uważają, iż wprowadzenie porozumienia w życie nie pozwala w niniejszej

sprawie w żaden sposób stwierdzić istnienia rzeczywistego wpływu na rynek. Wręcz przeciwnie, średnie rzeczywiste ceny rynkowe nie ewoluowały, a nawet spadły.

- 117 Po trzecie, skarżące, powołując się na okoliczność, że naruszenie nie miało rzeczywistego wpływu na ich średnie rzeczywiste ceny, podnoszą, iż rozważane indywidualnie naruszenie nie powinno być zostać zaliczone do kategorii bardzo poważnych naruszeń i zaznaczają, że Komisja winna była uwzględnić tę okoliczność na ich korzyść.
- 118 Wobec znacznej różnicy w wielkości zainteresowanych przedsiębiorstw i niewielkiego obrotu, jaki uzyskały na rynku właściwym, skarżące utrzymują, że Komisja powinna była uznać zgodnie z pkt 1A wytycznych za odciążającą okoliczność, że naruszenie nie miało rzeczywistego wpływu na ich ceny netto.
- 119 Zarzucają one Komisji, że poprzestała na porównaniu względnego znaczenia przedsiębiorstw na rynku, opierając się na ich obrocie i biorąc tym samym pod uwagę jedynie abstrakcyjne możliwości ekonomiczne różnych przedsiębiorstw wpływania na konkurencję, a nie rzeczywisty wpływ zachowania różnych przedsiębiorstw na ceny netto.
- 120 Po czwarte, Komisja błędnie przypisała Zwicky uczestnictwo w naruszeniach na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich, podczas gdy ta nigdy nie wykonywała działalności na rynku nici przemysłowych w tych państwach.
- 121 Komisja wnosi o oddalenie tego zarzutu.

Ocena Sądu

¹²² Tytułem wstępu należy przypomnieć, że jeżeli chodzi o ocenę wagi naruszenia, pkt 1A akapity pierwszy i drugi wytycznych stanowi, co następuje:

„Przy ocenie wagi naruszenia należy wziąć pod uwagę je[go] charakter, rzeczywisty wpływ na rynek tam, gdzie może to być zmierzone, oraz rozmiar właściwego rynku geograficznego.

Naruszenia będą więc zaliczane do jednej z trzech kategorii: naruszeń o małym znaczeniu, poważnych naruszeń oraz bardzo poważnych naruszeń”.

¹²³ W zaskarżonej decyzji Komisja wskazała następujące trzy elementy:

- omawiane naruszenie polegało zasadniczo na wymianie wrażliwych danych dotyczących cenników lub cen stosowanych wobec poszczególnych klientów, na uzgadnianiu podwyżek cen lub cen docelowych i na unikaniu konkurowania ze sobą cenami na korzyść wyznaczonych dostawców, które to praktyki stanowią z samej ich natury najpoważniejszy typ naruszeń przepisów art. 81 ust. 1 WE i art. 53 ust. 1 porozumienia EOG (motyw 345 zaskarżonej decyzji);

- porozumienia kartelowe zostały wprowadzone w życie i miały wpływ na właściwy rynek produktowy w EOG, lecz wpływu tego nie można precyzyjnie określić (motyw 351 zaskarżonej decyzji);

- kartel obejmował liczne państwa będące stronami porozumienia EOG, a mianowicie państwa Beneluksu i państwa nordyckie (motyw 352 zaskarżonej decyzji).

¹²⁴ Wniosek Komisji ma następujące brzmienie (motyw 353 zaskarżonej decyzji):

„Biorąc pod uwagę wszystkie te czynniki, Komisja uważa, że przedsiębiorstwa objęte [zaskarżoną decyzją] dopuściły się bardzo poważnego naruszenia art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG”.

¹²⁵ Skarżące kwestionują bardzo poważny charakter naruszenia, z jednej strony podnosząc, że Komisja stwierdziła istnienie rzeczywistego wpływu na rynek, przy czym nie była w stanie go wykazać, a z drugiej utrzymując, że nie miało ono żadnego wpływu na ceny netto lub przynajmniej żadnego rzeczywistego wpływu na rzeczywiste średnie ceny.

¹²⁶ Po pierwsze, należy przypomnieć, że w celu oceny rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek Komisja jest zobowiązana do przyjęcia za punkt odniesienia konkurencję, jaka normalnie istniałaby w przypadku braku naruszenia (wyrok Sądu z dnia 8 października 2008 r. w sprawie T-69/04 Schunk i Schunk Kohlenstoff-Technik przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2567, pkt 165; zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-347/94 Mayr-Melnhof przeciwko Komisji, Rec. s. II-1751, pkt 235; ww. w pkt 67 wyrok w sprawie Thyssen Stahl przeciwko Komisji, pkt 645).

¹²⁷ W niniejszej sprawie należy zaznaczyć, że skarżące wcale nie kwestionują wprowadzenia kartelu w życie. Wręcz przeciwnie, z pkt 40 skargi Gütermanna i z pkt 46 skargi Zwicky wynika, że „zarówno w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, jak też w ramach przedstawienia okoliczności faktycznych wymienionych

[we wspomnianych skargach] wyraźnie przyznały one”, że „podwyżki cen w cennikach, o których zadecydowano podczas spotkań, były przez większość czasu wprowadzane w życie przez różne przedsiębiorstwa”.

- 128 Jeśli chodzi w szczególności o kartele cenowe, Komisja może zasadnie uznać, że naruszenie miało wpływ na rynek, opierając się na fakcie, że członkowie kartelu podjęli działania mające na celu zastosowanie ustalonych cen, na przykład poprzez podwyższenie cen katalogowych służących jako podstawa dla obliczania cen rzeczywistych, rezygnując z rabatów, podwyższając ceny specjalne i wywierając za pomocą skarg presję na przedsiębiorstwo naruszające porozumienie polegające na niekonkurowaniu ze sobą cenami na korzyść wyznaczonych dostawców. Do stwierdzenia istnienia wpływu na rynek wystarczy bowiem, że ustalone ceny posłużyły jako podstawa do ustalenia cen pojedynczych transakcji i ograniczyły możliwość negocjacji ze strony klientów (ww. w pkt 126 wyrok w sprawie Schunk i Schunk Kohlenstoff-Technik przeciwko Komisji, pkt 166; zob. podobnie ww. w pkt 61 wyrok w sprawach połączonych Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, pkt 743–745).
- 129 Natomiast jeżeli Komisja udowodni wprowadzenie kartelu w życie, nie można od niej wymagać, by systematycznie wykazywała, że porozumienia rzeczywiście pozwoliły określonym przedsiębiorstwom uzyskać poziom cen transakcji wyższy od poziomu, który byłby osiągnięty przy braku kartelu (ww. w pkt 61 wyrok w sprawie Hoechst przeciwko Komisji, pkt 348; zob. podobnie ww. w pkt 61 wyrok w sprawach połączonych Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, pkt 743–745). Nieproporcjonalne byłoby wprowadzenie wymogu przeprowadzenia tego dowodu, ponieważ pochłonęłoby ono znaczne koszty, biorąc pod uwagę, że wymagałoby zastosowania teoretycznych obliczeń, opartych na wzorach ekonomicznych, których dokładność byłoby trudno skontrolować sądowni i których niezawodność nie jest pewna (ww. w pkt 126 wyrok w sprawie Schunk i Schunk Kohlenstoff-Technik przeciwko Komisji, pkt 167).
- 130 Przy ocenie wagi naruszenia decydujące znaczenie ma bowiem ustalenie, że członkowie kartelu zrobili wszystko, co było w ich mocy, aby ich zamiary przyniosły rzeczywisty skutek. Natomiast to, co stało się później w zakresie rzeczywistego poziomu cen na rynku, mogło być uzależnione od innych czynników, niepodlegających kontroli ze

strony członków kartelu. Członkowie kartelu nie mogą powoływać na swoją korzyść czynników zewnętrznych, które pokrzyżowały ich zamiary, i wskazywać ich jako okoliczności uzasadniających obniżenie grzywny (ww. w pkt 126 wyrok w sprawie Schunk i Schunk Kohlenstoff-Technik przeciwko Komisji, pkt 168).

- ¹³¹ Ponadto w pkt 4.1.4 zaskarżonej decyzji Komisja wyliczyła szereg konkretnych i wiarygodnych poszlak zmierzających do wykazania, że kartel miał rzeczywisty wpływ na rynek. W tym względzie należy przede wszystkim zgodzić się z rozważaniami Komisji zaprezentowanymi w pkt 164 zaskarżonej decyzji, w świetle których podwyżki cen katalogowych, potwierdzone zresztą przez sam Gütermann, doprowadziły do wzrostu cen netto w wypadku niektórych drobnych klientów, których możliwości negocjacyjne są generalnie mniejsze. Następnie należy zgodzić się ze stwierdzeniem poczynionym przez Komisję w pkt 165 zaskarżonej decyzji, że podwyżki cen katalogowych mogły wpłynąć również na poziom cen rzeczywistych stosowanych wobec dużych klientów, gdyż wspomniane ceny katalogowe służyły za punkt wyjścia do negocjacji z tymi klientami. Wreszcie rozważania Komisji dotyczące okoliczności, iż niektóre przedsiębiorstwa dokonały faktycznego podwyższenia cen specjalnych i zrezygnowały z rabatów, potwierdzają, że naruszenie miało rzeczywisty wpływ na rynek właściwy.
- ¹³² Z rozważań tych i ze stwierdzenia, że kartel trwał ponad jedenaście lat wynika, iż Komisja mogła słusznie przyjąć istnienie rzeczywistego wpływu na rynek.
- ¹³³ Po drugie, jeżeli chodzi o argumenty dotyczące z jednej strony braku rzeczywistego wpływu kartelu na rzeczywiste średnie ceny stosowane przez skarżące, a z drugiej okoliczności, że Zwicky nigdy nie wykonywała działalności na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich, to dotyczą one własnego zachowania tych dwóch przedsiębiorstw, w związku z czym nie mogą zostać uwzględnione. Rzeczywiste zachowanie przedsiębiorstwa, które miało jakoby miejsce, nie ma bowiem znaczenia przy ocenie wpływu kartelu na rynek. Uwzględnić należy tylko skutki wynikające z całości naruszenia (ww. w pkt 45 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, pkt 152; wyrok Sądu z dnia 17 grudnia 1991 r. w sprawie T-7/89 Hercules Chemicals przeciwko Komisji, Rec. s. II-1711, pkt 342).

- 134 Komisja uwzględnia noszące znamiona naruszenia konkurencji zachowanie Gütermanna i Zwicky w celu oceny indywidualnej sytuacji tych przedsiębiorstw, ale nie może to mieć jakiegokolwiek wpływu na zaliczenie naruszenia do kategorii „bardzo poważnych” naruszeń.
- 135 Ponadto okoliczność, że Zwicky nigdy nie wykonywała działalności na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich, nie jest istotna. Jak wspomniano w pkt 51 powyżej, Zwicky wcale nie zakwestionowała jednolitego i ciągłego charakteru naruszenia na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich.
- 136 Jeżeli chodzi o poszlakę dotyczącą wpływu kartelu przedstawioną przez Komisję w motywie 166 zaskarżonej decyzji i opartą na długim czasie trwania naruszenia, należy zaznaczyć, że skoro zarzucane praktyki trwały co najmniej jedenaście lat, jest mało prawdopodobne, że producenci w tamtym okresie uważali, że były one całkowicie pozbawione skuteczności i użyteczności (zob. podobnie ww. w pkt 61 wyrok Sądu w sprawach połączonych *Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji*, pkt 748; wyrok Sądu z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie T-64/02 *Heubach przeciwko Komisji*, Zb.Orz. s. II-5137, pkt 130).
- 137 Należy wreszcie zaznaczyć, że trzy aspekty oceny wagi naruszenia nie mają tej samej wartości przy ocenie ogólnej. Charakter naruszenia odgrywa zasadniczą rolę w szczególności przy badaniu przesłanek „bardzo poważnych” naruszeń. W tym względzie z opisu bardzo poważnych naruszeń zawartego w wytycznych wynika, że porozumienia lub uzgodnione praktyki, których celem jest między innymi, jak w tym przypadku, ustalenie cen, mogą na podstawie samego ich charakteru spowodować uznanie ich za „bardzo poważne”, bez konieczności dokonania charakterystyki tych zachowań z punktu widzenia wpływu na rynek czy określonego obszaru geograficznego. Wniosek ten poparty jest faktem, że o ile opis poważnych naruszeń wyraźnie wspomina o wpływie na rynek oraz skutkach wywoływanych na dużych obszarach wspólnego rynku, to opis bardzo poważnych naruszeń nie zawiera żadnego wymogu rzeczywistego wpływu na rynek ani skutków dotyczących określonego obszaru (wyroki Sądu: z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawach połączonych od T-49/02 do T-51/02 *Brasserie nationale i in. przeciwko Komisji*, Zb.Orz. s. II-3033, pkt 178; z dnia 25 października 2005 r. w sprawie T-38/02 *Groupe Danone przeciwko Komisji*, Zb.Orz. s. II-4407, pkt 150; ww. w pkt 61 wyrok w sprawie *Hoechst przeciwko Komisji*, pkt 345; ww.

w pkt 126 wyrok w sprawie Schunk i Schunk Kohlenstoff-Technik przeciwko Komisji, pkt 171).

- 138 W niniejszej sprawie z okoliczności faktycznych opisanych w części I zaskarżonej decyzji oraz z jej motywów 345 i 346 wynika, że naruszenie było ze względu na sam jego charakter bardzo poważne. W związku z tym uznanie naruszenia za „bardzo poważne” jedynie na podstawie jego charakteru jest właściwe.
- 139 Z ogółu powyższych rozważań wynika, że zarzut dotyczący błędnej kwalifikacji naruszenia z punktu widzenia jego skutków należy oddalić.

W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego błędnej oceny czasu trwania naruszenia

Argumenty stron

- 140 Na poparcie tego zarzutu podniesiono liczne argumenty.
- 141 Po pierwsze, skarżące zarzucają Komisji, iż zastosowała w sposób automatyczny podwyższenie kwoty wyjściowej o 10% za rok naruszenia, chociaż ta wyrażona procentowo wartość stanowi jedynie górną granicę przewidzianą w wytycznych za długotrwałe naruszenia, a nie regułę. Wytyczne nie przewidują bowiem, że Komisja musi automatycznie podwyższyć kwotę wyjściową o kwotę dodatkową odpowiadającą wyrażonej procentowo wartości określonej za każdy rok naruszenia, lecz przyznają jej uprawnienia dyskrecjonalne. W niniejszej sprawie Komisja nie skorzystała z tych

uprawnień ani w zakresie samej zasady podwyższenia kwoty wyjściowej grzywny w zależności od czasu trwania, ani w zakresie wielkości tego podwyższenia.

- ¹⁴² Po drugie, podwyższenie o 5% zastosowane do grzywien nałożonych na skarżące odpowiednio za dziewięć miesięcy naruszenia popełnionego przez Gütermann w 2001 r. i za dziesięć miesięcy naruszenia popełnionego przez Zwicky w 2000 r. jest sprzeczne z wyraźnym brzmieniem pkt 1B wytycznych, które przewidują podwyższenie jedynie za pełne lata. Zdanie Komisji w tym względzie nie znajduje zresztą potwierdzenia w orzecznictwie.
- ¹⁴³ Po trzecie, zryczałtowane podwyższenia – o 115% w wypadku Gütermanna i o 105% w wypadku Zwicky – wyjściowych kwot grzywien nałożonych na te dwa przedsiębiorstwa są niezgodne z prawem, gdyż zostały ustalone w jednakowy sposób dla wszystkich państw, których dotyczyło naruszenie, z pominięciem rzeczywistego czasu trwania naruszeń. Komisja uznała bowiem zapewne, że wprawdzie państwa Beneluksu i państwa nordyckie stanowią dwa oddzielne rynki, ale powinny być rozpatrywane wspólnie, ponieważ były przedmiotem dyskusji w tych samych dniach, oraz że uczestniczące przedsiębiorstwa były te same. Zwicky zwraca jednak uwagę, że nigdy nie była obecna na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich oraz że z tego względu nigdy nie brała udziału w naruszeniach dotyczących tychże państw. Podobnie skarżące przypominają, że porozumienie EOG weszło w życie dopiero w dniu 1 stycznia 1994 r. oraz że w zakresie, w jakim porozumienia dotyczyły również Finlandii, Norwegii i Szwecji, nie naruszały one ani art. 81 WE, ani art. 53 porozumienia EOG przed tą datą. Skarżące wnioskuje z powyższego, że Komisja powinna była wziąć to pod uwagę w ramach oceny czasu trwania naruszenia.
- ¹⁴⁴ Skarżące utrzymują więc, że Komisja nie rozróżniła między czynem stanowiącym naruszenia prawa konkurencji, odpowiednio w okresie od stycznia 1990 r. do września 2001 r., jeżeli chodzi o Gütermann, i w okresie od stycznia 1990 r. do listopada 2000 r. w odniesieniu do Zwicky, rozumianym jako jednolity lub ciągły czyn noszący

znamiona naruszenia z jednej strony, oraz oceną prawną tego czynu jako naruszenia art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG z drugiej strony.

¹⁴⁵ Według Gütermanna Komisja powinna była zatem dokonać konkretnie zróżnicowanego ustalenia kwoty wyjściowej grzywny, mając na względzie część obrotu uzyskanego na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluxu i w Danii z jednej strony oraz tę część obrotu uzyskaną na rynku nici przemysłowych w Finlandii, Norwegii i Szwecji z drugiej strony. Komisja otrzymałaby w ten sposób dwie części kwoty wyjściowej, do których następnie należałoby zastosować różną wartość procentową w zależności od czasu trwania naruszenia w jednej i w drugiej grupie państw, czyli 115% w wypadku części kwoty wyjściowej odnoszącej się do części naruszenia dotyczącego państw Beneluxu i Danii oraz 75% w wypadku części kwoty wyjściowej odnoszącej się do części naruszenia dotyczącego Finlandii, Norwegii i Szwecji.

¹⁴⁶ Komisja odpiera te argumenty.

Ocena Sądu

¹⁴⁷ Zgodnie z art. 15 ust.2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 czas trwania naruszenia stanowi jeden z elementów, które należy uwzględnić przy określaniu wysokości grzywny, jaką nakłada się na przedsiębiorstwa winne naruszenia reguł konkurencji.

¹⁴⁸ Jeśli chodzi o czynnik dotyczący czasu trwania naruszenia, wytyczne wyróżniają: naruszenia krótkotrwałe (trwające co do zasady krócej niż rok), w wypadku których kwota wyjściowa ustalona z tytułu wagi naruszenia nie powinna być podwyższana; naruszenia o średnim czasie trwania (trwające co do zasady od roku do pięciu lat), za które ta kwota może być podwyższona o 50%; i naruszenia długotrwałe (trwające co

do zasady ponad pięć lat), za które ta kwota może być podwyższona o 10% za każdy rok (pkt 1B akapit pierwszy).

- 149 Z motywów 359 i 360 zaskarżonej decyzji, których treści skarżące nie kwestionują, wynika, że uczestniczyły one w kartelu na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich odpowiednio od stycznia 1990 r. do września 2001 r. w przypadku Gütermanna, czyli przez okres 11 lat i 9 miesięcy, oraz od stycznia 1990 r. do listopada 2000 r. w przypadku Zwicky, czyli przez okres 10 lat i 10 miesięcy. Obydwa te okresy odpowiadają długotrwałemu naruszeniu. Kwota wyjściowa ich grzywien została w konsekwencji podwyższona odpowiednio o 115% i o 105% z tytułu czasu trwania naruszenia.
- 150 Po pierwsze, jeśli chodzi o zarzut skarżących, że Komisja automatycznie zastosowała maksymalną stawkę podwyższenia o 10% za każdy rok naruszenia, należy przypomnieć, iż nawet jeżeli pkt 1B akapit pierwszy tiret trzecie wytycznych nie przewiduje w przypadku naruszeń długotrwałych automatycznego podwyższenia o 10% za każdy rok trwania, to pozostawia Komisji w tym względzie zakres swobodnego uznania (ww. w pkt 61 wyrok Sądu w sprawie Hoechst przeciwko Komisji, pkt 396; wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie T-53/03 BPB przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1333, pkt 362).
- 151 W niniejszej sprawie z pkt 149 powyżej wynika, że przy podwyższaniu kwoty grzywien ustalonych z tytułu wagi naruszenia w zależności od czasu jego trwania Komisja przestrzegała reguł, jakimi związała się w wytycznych. Biorąc pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy, Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, podwyższając grzywnę o 10% za każdy rok naruszenia.
- 152 Po drugie, zarzut dotyczący nieuzasadnionego podwyższenia o 5% kwoty wyjściowej grzywny za każdy ponadsześciomiesięczny okres należy oddalić. Wytyczne bowiem w żaden sposób nie stoją na przeszkodzie uwzględnieniu przy ustalaniu kwoty grzywny rzeczywistego czasu trwania naruszenia. Takie podejście jest całkowicie

logiczne i rozsądne, a w każdym razie mieści się w przysługującym Komisji zakresie swobodnego uznania (ww. w pkt 150 wyrok w sprawie BPB przeciwko Komisji, pkt 361).

- 153 Po trzecie, skarżące błędnie twierdzą, że obliczenia czasu trwania naruszenia dokonano w jednolity sposób dla wszystkich krajów, których ono dotyczyło, bez uwzględnienia nieobecności Zwicky na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich i z pominięciem rzeczywistego czasu trwania naruszeń na rynku państw Beneluksu i na rynku państw nordyckich.
- 154 Na wstępie należy przypomnieć, że według Komisji skarżące uczestniczyły w ciągłym, jednolitym i złożonym naruszeniu art. 81 ust. 1 WE i art. 53 ust. 1 porozumienia EOG oraz że naruszenie to obejmowało wiele państw EOG. Należy ponadto podkreślić, że na rozprawie skarżące potwierdziły, iż nie kwestionują istnienia jednolitego naruszenia w niniejszej sprawie.
- 155 Jeżeli chodzi po pierwsze o argument Zwicky dotyczący jej nieobecności na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich, przedsiębiorstwo to nie wykazało, w jaki sposób taka nieobecność miałaby wpływać na dokonane przez Komisję obliczenie czasu trwania naruszenia. Ustalenia dodatkowej kwoty grzywny odpowiadającej czasowi trwania naruszenia dokonano bowiem w oparciu o wyjściową kwotę grzywny, którą z kolei określono na podstawie obrotu Zwicky na rynku właściwym w 1999 r. Jednak brak działalności tego przedsiębiorstwa na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich znajduje odzwierciedlenie już w tym obrocie, gdyż z definicji obrót ten nie obejmuje żadnego dochodu z działalności nieistniejącej na rynku państw nordyckich.
- 156 Ponadto, jak przypomniano w pkt 50 powyżej, okoliczność, że przedsiębiorstwo nie uczestniczyło we wszystkich działaniach składających się na kartel lub że odgrywało nieznaczną rolę w działaniach, w które było zaangażowane, nie ma znaczenia dla stwierdzenia, że popełniło ono naruszenie. Jeśli zostanie wykazane, że przedsiębiorstwo

wiedziało o noszących znamiona naruszenia zachowaniach innych uczestników lub też mogło rozsądnie je przewidzieć i gotowe było zaakceptować związane z nimi ryzyko, uznaje się je również za odpowiedzialne, przez cały okres jego uczestnictwa w naruszeniu, za zachowania innych przedsiębiorstw w ramach tego samego naruszenia (wyrok Trybunału z dnia 7 stycznia 2004 r. w sprawach połączonych C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P oraz C-219/00 P Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-123, pkt 328). W niniejszej sprawie Zwicky, wiedząc o noszących znamiona naruszenia zachowaniach innych uczestników na rynku nici przemysłowych w państwach nordyckich, rzeczywiście brała udział w spotkaniach dotyczących tego rynku. Komisja zatem słusznie przypisała Zwicky jednolite i ciągłe naruszenie, włączając część naruszenia popełnioną na rynku państw nordyckich, i w sposób dorozumiany uznała, iż czas trwania naruszenia nie powinien być dzielony w zależności od stopnia natężenia jej uczestnictwa na rynkach właściwych.

- 157 W rzeczywistości, jeśli rola, jaką dane przedsiębiorstwo odegrało w kartelu, została prawidłowo uwzględniona przy określaniu wyjściowej kwoty grzywny, okoliczność, że przedsiębiorstwo nie uczestniczyło we wszystkich działaniach składających się na kartel, nie może być ponownie uwzględniona przy określaniu czasu trwania naruszenia (wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie T-50/03 Saint-Gobain Gyproc Belgium przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 108).
- 158 Po drugie, oddalić należy argument skarżących, że obliczenie czasu trwania naruszenia powinno było zostać dokonane z uwzględnieniem zmian natężenia naruszenia, a więc zostać zróżnicowane zależnie od grup państw obejmujących państwa Beneluksu i Danii z jednej strony oraz Finlandię, Norwegię i Szwecję z drugiej strony.
- 159 Z orzecznictwa wynika bowiem, że zwiększenia dokonuje się poprzez podwyższenie o określoną wartość procentową kwoty wyjściowej, która jest ustalana w oparciu o wagę całości naruszenia i odzwierciedla już zmienne natężenie naruszenia. A zatem uwzględnienie zmian natężenia naruszenia w rozpatrywanym okresie w ramach zwiększenia kwoty grzywny z uwagi na czas jego trwania byłoby nielogiczne (ww. w pkt 150 wyrok w sprawie BPB przeciwko Komisji, pkt 364).

160 W tym względzie, zakładając nawet, iż niektóre rodzaje karteli są z racji ich natury tworzone z myślą, że będą one działać przez dłuższy czas, należy zawsze dokonać rozróżnienia na podstawie art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 między czasem, w ciągu którego te kartele rzeczywiście działają, a ich wagą, która wynika z ich charakteru (wyrok Sądu z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawach połączonych T-71/03, T-74/03, T-87/03 i T-91/03 Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 275). Dlatego też podwyższenie z tytułu czasu trwania naruszenia nie uwzględnia po raz drugi wagi naruszenia (ww. w pkt 61 wyrok w sprawie Hoechst przeciwko Komisji, pkt 397).

161 W niniejszej sprawie do naruszenia doszło początkowo na rynku nici przemysłowych w Danii i w państwach Beneluksu. Od dnia wejścia w życie porozumienia EOG natężenie naruszenia wzrosło, ponieważ objęło ono rynek nici przemysłowych w państwach nordyckich. Jako że wykazano, iż owe przejawy naruszenia na tych różnych rynkach geograficznych były częścią jednolitego i ciągłego naruszenia, przy ustalaniu kwoty grzywny należało uwzględnić czas trwania tego naruszenia w całości. Określona na podstawie wagi naruszenia kwota wyjściowa odzwierciedlała już bowiem różne stopnie natężenia naruszenia. Rozumowania tego nie może podważyć fakt, iż źródłem zwiększenia natężenia naruszenia była okoliczność prawna, że przepisy uznające praktyki antykonkurencyjne za czyny zabronione miały odtąd zastosowanie na obszarach pierwotnie nimi nieobjętych.

162 Wynika z tego, że Komisja nie była zobowiązana uwzględnić zróżnicowanego natężenia naruszenia, podwyższając kwotę wyjściową grzywny w zależności od czasu jego trwania.

162 W tych okolicznościach należy uznać, że argumentacja skarżących dotycząca błędnej oceny czasu trwania naruszenia powinna zostać oddalona.

W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego nieuwzględnienia pewnych okoliczności łagodzących

Argumenty stron

- ¹⁶⁴ Tytułem wstępu skarżące przypominają, iż w pkt 3 wytycznych wylicza się szereg okoliczności łagodzących skutkujących obniżeniem grzywny. Komisja ograniczyła w ten sposób swe uprawnienia dyskrecyjne w ramach określania kwoty grzywien.
- ¹⁶⁵ Skarżące podkreślają również, że pkt 3 wytycznych pozwala na uwzględnienie innych okoliczności łagodzących, które nie zostały wyraźnie wymienione w wyliczeniu, oraz że zostaną one skonkretyzowane przez Komisję w jej praktyce decyzyjnej.
- ¹⁶⁶ Na poparcie tego zarzutu skarżące powołują się na trzy okoliczności łagodzące, które Komisja powinna była uwzględnić.
- ¹⁶⁷ Po pierwsze, skarżące twierdzą, że Komisja powinna była wziąć pod uwagę, jako uzasadnienie obniżenia grzywny, brak rzeczywistego wpływu naruszenia na rzeczywiste ceny. Powołują się one w tym względzie na pkt 3 tiret drugie wytycznych, który stanowi, iż niewdrożenie w praktyce porozumień związanych z naruszeniem powinno prowadzić do zmniejszenia kwoty grzywny.
- ¹⁶⁸ Po drugie, uważają one, że zgodnie z pkt 3 tiret pierwsze wytycznych wziąć pod uwagę należało ich wyłącznie bierną rolę lub pójście w ślad za liderem.

- 169 Zwicky podnosi bowiem, iż nie wykonywała działalności na rynkach państw nordyckich, przez co nie mogła uczestniczyć w naruszeniach dotyczących tych państw. Podobnie ze względu na jej nieistotną pozycję na rynku nici przemysłowych państw Beneluxu nie mogła ona wpływać na dyskusje w przedmiocie cenników dotyczących tych trzech państw ani na kontakty dwustronne. Gütermann ze swej strony utrzymuje, że również zajmował mało znaczącą pozycję na rynku nici przemysłowych państw Beneluxu i państw nordyckich i nie mógł także wywierać wpływu na dyskusje dotyczące cenników ani na kontakty dwustronne, zważywszy, że wpływ taki wywierała głównie Coats.
- 170 Jeżeli chodzi o kontakty dwustronne, skarżące podnoszą, iż rzadko kiedy w nich uczestniczyły w przeciwieństwie do Coats i Amman, które utrzymywały znacznie częstsze kontakty dwustronne.
- 171 Aby dowieść, iż ich rola w zarzucanym kartelu miała nieistotny charakter, skarżące wskazują na swe niewielkie udziały w rynku. Zwicky utrzymuje, że jej udział w rynku nici przemysłowych państw Beneluxu wynosił pomiędzy 1990 r. i 2000 r. poniżej 1%. Gütermann zaś powołuje udział w rynku państw Beneluxu i państw nordyckich wynoszący około 5,6%. Udziały te są znikome w porównaniu do udziałów Coats i Amanna w rynku państw nordyckich (odpowiednio 44% i 46%) oraz tych samych przedsiębiorstw w rynku państw Beneluxu (odpowiednio 40% i 27%).
- 172 Według skarżących biernego charakteru ich zachowania nie może podważyć domniemywana funkcja przewodniczącego spotkań, jaką pełnili ich dawni współpracownicy, odpowiednio pan B. i pan F. Funkcja przewodniczącego była bowiem powierzana na podstawie wieku, a dani współpracownicy w żaden sposób nie wpływali na przebieg i treść spotkań, zważywszy, że wpływ ten, również w zakresie organizacyjnym, wywierała raczej Coats. Skarżące powołują się w tym względzie na wiadomość wysłaną pocztą elektroniczną przez pana L. będącego przedstawicielem Coats z dnia 10 listopada 2000 r., z której wynika, iż ten ostatni zarezerwował salę w hotelu w pobliżu Frankfurtu nad Menem (Niemcy) w celu zorganizowania tam w dniu 16 stycznia 2001 r. spotkania, którego program określił.

- 173 Po trzecie, Komisja powinna była uwzględnić kryzys gospodarczy panujący od lat w sektorze nici przemysłowych w Europie. Skarżące powołują się w tym względzie na decyzję Komisji z dnia 8 grudnia 1999 r. w sprawie Rury stalowe bez szwu dotyczącą postępowania na podstawie art. [81] WE (sprawa IV/E-1/35.860-B – Rury stalowe bez szwu, pkt 168) oraz na decyzję Komisji z dnia 21 stycznia 1998 r. w sprawie Dopłata do stopu dotyczącą postępowania na podstawie art. 65 [EWWiS] (sprawa COMP/35.814 – Dopłata do stopu, pkt 83), w których uwzględniono kryzys gospodarczy, jaki objął te sektory, jak również na decyzję Komisji z dnia 2 kwietnia 2003 r. w sprawie Francuska wołowina i cielęcina dotyczącą postępowania na podstawie art. [81] WE (sprawa COMP/C.38.279/F3 – Francuska wołowina i cielęcina, pkt 185), w której wzięto pod uwagę kryzys gąbczastej encefalopatii bydła (BSE).
- 174 Dodatkowo utrzymują one, powołując się na orzecznictwo, że zasada indywidualizacji kar i sankcji powinna była doprowadzić Komisję do uwzględnienia zachowania właściwego każdemu z przedsiębiorstw w celu zbadania względnej wagi ich udziału w naruszeniu, a więc do znacznego obniżenia nałożonych na nie grzywnien.
- 175 Komisja nie zgadza się z argumentami wysuniętymi przez skarżące.

Ocena Sądu

- 176 Punkt 3 wytycznych przewiduje obniżenie kwoty podstawowej grzywny, gdy występują „[szczególne] okoliczności łagodzące”, takie jak: wyłącznie bierna rola lub pójście w ślad za liderem w danym naruszeniu, niewdrożenie w praktyce porozumień kartelowych, zakończenie naruszenia bezzwłocznie po pierwszych interwencjach Komisji, inne okoliczności, które nie zostały wyraźnie wymienione.

- 177 Po pierwsze, skarżące utrzymują, że Komisja powinna była uwzględnić na ich rzecz okoliczność łagodzącą wynikającą z niewdrożenia w praktyce porozumienia z powodu braku rzeczywistego wpływu naruszenia na ceny.
- 178 Należy jednak przypomnieć, że wszystkie wspomniane wyżej okoliczności łagodzące opierają się na zachowaniu właściwym każdemu przedsiębiorstwu. Wynika z tego, że w celu oceny okoliczności łagodzących, wśród których znajduje się brak wdrożenia w praktyce porozumień, nie należy uwzględniać skutków wywołanych całością naruszenia, gdyż te powinny być wzięte pod uwagę podczas oceny rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek w celu oceny jego wagi (pkt 1A akapit pierwszy wytycznych), ale zachowanie właściwe dla każdego przedsiębiorstwa, tak by zbadać względną wagę udziału każdego przedsiębiorstwa w naruszeniu (ww. w pkt 137 wyrok w sprawie Groupe Danone przeciwko Komisji, pkt 384).
- 179 Wynika z tego, iż należy oddalić argument skarżących oparty na braku rzeczywistego wpływu naruszenia na ceny.
- 180 Należy więc sprawdzić, czy skarżące podnoszą inne argumenty pozwalające ustalić, iż w okresie, w trakcie którego przystąpiły one do porozumień stanowiących naruszenie, rzeczywiście uchylały się od ich stosowania poprzez przyjęcie konkurencyjnej postawy na rynku lub iż przynajmniej wyraźnie i w znaczącym stopniu naruszały zobowiązania mające na celu wprowadzenie tego kartelu w życie, do tego stopnia, iż zakłócały one samo funkcjonowanie tego kartelu (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie T-26/02 Daiichi Pharmaceutical przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-713, pkt 113).
- 181 Należy zauważyć, że skarżące nie przedstawiły żadnego dowodu pozwalającego to stwierdzić. Wręcz przeciwnie, przyznają one, że podwyżki cen w cennikach, o których zadecydowano podczas spotkań, przez większość czasu były wprowadzane w życie przez różne przedsiębiorstwa i przez nie same.

- 182 Skarżące nie mogą więc skutecznie powoływać się na rzekome niewdrożenie w praktyce porozumień.
- 183 Po drugie, w odniesieniu do argumentu dotyczącego rzekomo wyłącznie biernej roli lub pójsia w ślad za liderem w naruszeniu należy stwierdzić, iż jest on bezpodstawny.
- 184 Bierna rola zakłada bowiem przyjęcie przez dane przedsiębiorstwo „niezaangażowanej postawy”, czyli brak aktywnego udziału w przygotowywaniu porozumienia lub porozumień antykonkurencyjnych (wyroki Sądu: z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-220/00 Cheil Jedang przeciwko Komisji, Rec. s. II-2473, pkt 167; z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie T-54/03 Lafarge przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 765).
- 185 W tym względzie z orzecznictwa wynika, że do okoliczności, które potwierdzają bierną rolę przedsiębiorstwa w kartelu, należą znacznie rzadsze – w porównaniu ze zwykłymi członkami kartelu – uczestniczenie przezeń w spotkaniach, jak również późne wejście na rynek, którego dotyczy naruszenie – niezależnie od długości trwania uczestnictwa w tym naruszeniu – czy ewentualne wyraźne oświadczenia złożone w tym zakresie przez przedstawicieli przedsiębiorstw trzech uczestniczących w naruszeniu (ww. w pkt 184 wyrok w sprawie Cheil Jedang przeciwko Komisji, pkt 168; wyroki Sądu: z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawach połączonych T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 i T-252/01 Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-1181, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Tokai I”, pkt 331; z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie T-62/02 Union Pigments przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5057, pkt 126).
- 186 W niniejszej sprawie należy przede wszystkim przypomnieć, że Komisja ustaliła w sposób wystarczający pod względem prawnym, iż skarżące uczestniczyły w licznych spotkaniach kartelu i w spotkaniach dwustronnych i wielokrotnie brały udział w licznych praktykach kartelowych objętych zaskarżoną decyzją. Twierdzenie, że częstotliwość kontaktów dwustronnych utrzymywanych przez te przedsiębiorstwa z innymi uczestnikami kartelu była mniejsza od częstotliwości kontaktów dwustronnych Amanna i Coats z ich konkurentami nie ma w tym względzie znaczenia.

- 187 Następnie ani Gütermann, ani Zwicky nie przedstawiły szczególnych okoliczności ani dowodów takich jak oświadczenia innych członków kartelu pozwalających wykazać, że ich zachowania znacząco różniły się od zachowania pozostałych uczestników kartelu z uwagi na ich wyłącznie bierną rolę lub pójście przez nie w ślad za liderem.
- 188 W tym względzie niewielki udział w rynku lub brak udziału w rynku, na co skarżące powołują się, nie mogą stanowić potwierdzenia biernej roli lub zwykłego pójścia w ślad za liderem. Przyznanie, iż okoliczność ta jest okolicznością łagodzącą, pokrywałoby się bowiem z uwzględnieniem rozmiaru Gütermanna i Zwicky przy zróżnicowanym traktowaniu przedsiębiorstw według kategorii celem ustalenia grzywien, zważywszy, że rozmiar ten odzwierciedla już na podstawie obrotu znaczenie każdego z przedsiębiorstw w celu zaliczenia ich do różnych kategorii.
- 189 Sąd w istocie przyznał w ww. w pkt 184 wyroku w sprawie Cheil Jedang przeciwko Komisji, pkt 180, że niewielki rozmiar przedsiębiorstwa stanowi istotny element, jaki należy uwzględnić w celu dokonania oceny rzeczywistego wpływu jego późnego wejścia na rynek objęty naruszeniem i jego zachowania względem innych producentów. Jednakże kontekst owej sprawy był bardzo specyficzny, ponieważ zainteresowane przedsiębiorstwo było w ramach kartelu dotyczącego limitów sprzedaży w sposób oczywisty „traktowane niekorzystnie” w stosunku do innych producentów, co mogło być zinterpretowane jako bezpośrednia konsekwencja jego rzadszego udziału w spotkaniach i jego późnego wejścia na rynek. Te szczególne okoliczności nie zachodzą w niniejszej sprawie.
- 190 Wreszcie Komisja słusznie uważa, że objęcie podczas wielu spotkań roli przewodniczących przez przedstawicieli odpowiednio Gütermanna i Zwicky potwierdza brak biernego zachowania tych przedsiębiorstw.
- 191 Przedsiębiorstwa te bowiem wcale nie kwestionują, iż owi przedstawiciele objęli formalne przewodnictwo wielu spotkań. Usiłują one jednak umniejszyć tę rolę,

powołując się na okoliczność, że w rzeczywistości pełnił ją w praktyce przedstawiciel Coats, pan L., i to nawet podczas przewodnictwa ich przedstawicieli.

- 192 Wprawdzie z wiadomości wysłanej pocztą elektroniczną w dniu 10 listopada 2000 r., na której opierają się skarżące, wynika, że przedstawiciel Coats odegrał czynną rolę w organizacji spotkania w dniu 16 stycznia 2001 r., jednak to przedstawiciel Zwicky, pan F., rozesłał zaproszenia do innych uczestników. Należy uściślić, iż okoliczność, że do wysłania doszło w dniu 2 grudnia 2000 r., czyli zaraz po okresie naruszenia zarzucanego Zwicky, nie ma tu znaczenia. Wysyłka ta stanowi ostatni etap prac przygotowawczych, które rozpoczęły się zaraz po otrzymaniu wiadomości wysłanej pocztą elektroniczną w dniu 10 listopada 2000 r. W każdym razie sama okoliczność, iż Zwicky zgodziła się, aby jej przedstawiciel pełnił rolę przewodniczącego, świadczy o tym, że jej postawa wcale nie była wyłącznie bierna ani nie polegała na pójściu w ślad za liderem.
- 193 W odniesieniu zaś do przedstawiciela Gütermanna, pana B., jak wynika to z jego oświadczeń załączonych do odpowiedzi Gütermanna na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, nie tylko objął on przewodnictwo spotkań kartelu, lecz wręcz je organizował.
- 194 Bezsporne jest, że możliwość zwoływania spotkań, proponowania porządku spotkania i rozdawania dokumentów w celu przygotowania spotkań nie jest zgodna z bierną rolą przedsiębiorstwa, które idzie w ślad za liderem i przyjmuje postawę niezaangażowaną. Takie inicjatywy wskazują na przychylną i czynną postawę skarżących w zakresie przygotowania, kontynuowania i kontroli kartelu (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 27 września 2006 r. w sprawie T-43/02 Jungbunzlauer przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3435, pkt 257).
- 195 Po trzecie, skarżące nie mogą skutecznie powoływać się na trudności gospodarcze, napotkane w okresie, którego dotyczy kartel. To właśnie z powodu trudności na rynku nici przemysłowych w połowie lat dziewięćdziesiątych, jakie napotkały wszystkie podmioty gospodarcze, niektóre z nich, w tym Gütermann i Zwicky, postanowiły przyjąć postawę antykonkurencyjną. Tymczasem kartele, podobnie jak w niniejszym przypadku, co do zasady tworzą się w momencie, w którym dany sektor napotyka

trudności (zob. podobnie ww. w pkt 185 wyrok w sprawie Tokai I, pkt 345; ww. w pkt 194 wyrok w sprawie Jungbunzlauer przeciwko Komisji, pkt 256).

- ¹⁹⁶ W tym względzie, zakładając, że słuszne jest twierdzenie Gütermanna i Zwicky dotyczące istnienia kilku decyzji Komisji uwzględniających zły stan finansowy danego sektora, okoliczność, iż w poprzednich sprawach Komisja wzięła pod uwagę sytuację ekonomiczną sektora jako okoliczność łagodzącą, nie oznacza, że musi ona nadal przestrzegać tej praktyki (wyrok Sądu z dnia 10 marca 1992 r. w sprawie T-13/89 ICI przeciwko Komisji, Rec. s. II-1021, pkt 372). Komisja zobowiązana jest dokonać zindywidualizowanej oceny okoliczności właściwych każdej sprawie, nie będąc związaną poprzednimi decyzjami dotyczącymi innych podmiotów gospodarczych, innych rynków produktów i usług lub innych rynków geograficznych w innych okresach (wyrok Sądu z dnia 30 września 2003 r. w sprawach połączonych T-346/02 i T-347/02 Cableuropa i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-4251, pkt 191).
- ¹⁹⁷ Po czwarte, skarżące podnoszą w swych replikach zarzut dotyczący naruszenia zasady indywidualizacji kar.
- ¹⁹⁸ Z jednej strony należy przypomnieć, że zgodnie z art. 48 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba że ich podstawą są okoliczności prawne i faktyczne ujawnione dopiero w toku postępowania.
- ¹⁹⁹ Z drugiej strony zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zarzut stanowiący rozszerzenie zarzutu postawionego uprzednio, bezpośrednio lub w sposób dorozumiany, w skardze wszczynającej postępowanie, który pozostaje z nim w ścisłym związku, należy uznać za dopuszczalny (wyrok Sądu z dnia 19 września 2000 r. w sprawie T-252/97 Dürbeck przeciwko Komisji, Rec. s. II-3031, pkt 39; ww. w pkt 196 wyrok w sprawach połączonych Cableuropa i in. przeciwko Komisji, pkt 111; wyrok Sądu z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie T-229/05 AEPI przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 21).

- 200 W niniejszej sprawie należy zauważyć po pierwsze, że w skargach nie przedstawiono żadnego argumentu dotyczącego zasady indywidualizacji kar, oraz po drugie, że zarzut ten nie stanowi rozszerzenia innego zarzutu wysuniętego w skargach ani nie pozostaje w ścisłym związku z zarzutami w nich postawionymi.
- 201 Ponadto z uwagi na fakt, iż argument ten nie dotyczy okoliczności prawnych lub faktycznych ujawnionych dopiero w toku postępowania, musi on zostać odrzucony jako niedopuszczalny.
- 202 Wynika z tego, że zarzut dotyczący nieuwzględnienia pewnych okoliczności łagodzących nie może zostać uwzględniony.

W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego błędnego zastosowania komunikatu w sprawie współpracy

Argumenty stron

- 203 Skarżącym przyznano obniżkę grzywny w wysokości 15% z uwagi na ich współpracę przed wysłaniem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów oraz niepodważanie okoliczności faktycznych w odpowiedzi na nie. Taka obniżka jest ich zdaniem niewystarczająca, zważywszy, że ich współpraca po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów wykraczała daleko poza zwyczajne niepodważanie okoliczności faktycznych.
- 204 Po pierwsze, skarżące przekazały informacje pozwalające Komisji na uzyskanie pełnego obrazu przebiegu, treści i kontekstu spotkań i kontaktów dwustronnych.

- 205 W pierwszej kolejności, jeżeli chodzi o przebieg spotkań, skarżące podkreślają przede wszystkim, iż skorygowały oświadczenia Coats, która błędnie twierdziła, że spotkanie w dniu 19 września 2000 r. było jedynym, w trakcie którego omawiano i uzgodniono podwyżki cen w cennikach. Dyskusje dotyczące cen w cennikach i ich podwyżek odbywały się bowiem podczas wszystkich spotkań. Skarżące podnoszą następnie, że rzekome wyjaśnienia podane przez Coats w jej odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów dotyczyły jedynie cen specjalnych i nie mogą podważyć użyteczności ich sprostowań. Uważają one wreszcie, że wspomniane sprostowania z jednej strony oraz wyjaśnienia Coats z drugiej zostały dokonane na tym samym etapie postępowania administracyjnego, mimo że te ostatnie napłynęły do Komisji kilka dni przed pierwszymi, a więc że porządek chronologiczny nie może być rozstrzygający dla oceny współpracy.
- 206 W drugiej kolejności skarżące utrzymują, iż tylko one jasno wytłumaczyły, że celem spotkania było zmniejszenie różnicy pomiędzy cenami netto a cenami katalogowymi, co też potwierdza pkt 167 zaskarżonej decyzji. W tym względzie Komisja błędnie powołuje się na pkt 141 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, utrzymując, że dostrzegła w nim już ów cel oraz skutki porozumień dotyczących cen w cennikach. Punkt ów wskazuje bowiem jedynie, że Komisja była w stanie dowieść, iż uczestnicy spotkań w jednym przypadku usiłowali dokonać pośredniej podwyżki planowanych cen netto, ale nie dysponowała ona jeszcze informacjami dotyczącymi ogólnego kontekstu dyskusji w sprawie cen w cennikach.
- 207 Po drugie, skarżące twierdzą, że ich współpraca została błędnie zakwalifikowana jako mniej użyteczna aniżeli współpraca BST, której Komisja przyznała obniżkę grzywny w wysokości 20%, i powołują się w tym względzie na naruszenie zasady równego traktowania.
- 208 Po trzecie, skarżące uważają przyznaną im przez Komisję obniżkę grzywny w wysokości 15% za niewystarczającą z uwagi na to, iż z jej wcześniejszej praktyki decyzyjnej oraz z orzecznictwa wynika, że niepodważanie wystąpienia okoliczności faktycznych prowadzi do obniżenia grzywny o co najmniej 10%, a w niektórych sprawach nawet o 20%. Wynika z tego według nich, że wykraczająca daleko poza zwyczajne niepodważanie okoliczności faktycznych współpraca mająca miejsce po otrzymaniu pisma

w sprawie przedstawienia zarzutów powinna była doprowadzić Komisję do przyznania znacznie większej obniżki.

- 209 Po czwarte, skarżące twierdzą, iż współpracowały z Komisją w rozumieniu pkt D2 tiret pierwsze i drugie komunikatu w sprawie współpracy, z uwagi na co każda z nich powinna była skorzystać z obniżki grzywny w wysokości co najmniej dwukrotności 10%.
- 210 W tym względzie zaskarżona decyzja nie wspomina, aby Komisja rzeczywiście oceniła ich współpracę po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów. Ponadto, zakładając nawet, że ich współpraca po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów rzeczywiście ograniczała się do niepodważenia wystąpienia okoliczności faktycznych, powinna im zostać przyznana obniżka w wysokości co najmniej 20%, i to nawet jeżeli ich współpraca była użyteczna jedynie do potwierdzenia dowodów Komisji ze względu na wspomniane niepodważenie. Skarżące wskazują w tym względzie, że – odmiennie niż komunikat mający zastosowanie do niniejszej sprawy – komunikat Komisji z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie zwolnienia z grzywnien oraz zmniejszania grzywnien w przypadkach karteli (Dz.U. C 45, s. 3) przewiduje przesłankę, że dowody istotnie zwiększają wartość tych dowodów, które są już w posiadaniu Komisji.
- 211 Po piąte, wcześniejsza praktyka decyzyjna Komisji nie została w ogóle wzięta pod uwagę. Skarżące utrzymują bowiem, że ich współpraca jest porównywalna ze współpracą przedsiębiorstwa KME w sprawie Rury przemysłowe, za którą przyznano mu obniżkę grzywny w wysokości 30% [decyzja Komisji z dnia 16 grudnia 2003 r. w przedmiocie procedury stosowania art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/E-1/38.240 – Rury przemysłowe, pkt 423)]. Jedyna różnica wynika z faktu, iż skarżące skorygowały oświadczenia innych uczestników w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, a nie przed nim. Według skarżących pkt D2 komunikatu w sprawie współpracy nie prowadzi do odmiennej oceny wkładu

przedsiębiorstw w wyjaśnienie okoliczności faktycznych zależnie od tego, czy wniesiono go przed czy po piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, z uwagi na co Komisja powinna była przyznać im również całkowitą obniżkę grzywny w wysokości co najmniej 30%.

212 Komisja odpiera ten zarzut.

Ocena Sądu

213 W komunikacie w sprawie współpracy Komisja określiła warunki, na jakich przedsiębiorstwa współpracujące z nią w trakcie dochodzenia w sprawie kartelu będą mogły zostać zwolnione z grzywny lub skorzystać z obniżenia kwoty grzywny, którą normalnie musiałyby zapłacić (pkt A3 komunikatu w sprawie współpracy).

214 Zgodnie z pkt D1 komunikatu w sprawie współpracy, „[j]eżeli przedsiębiorstwo współpracuje, a nie są spełnione wszystkie przesłanki określone w [pkt] B i C, korzysta ono z obniżki w wysokości 10–50% kwoty grzywny, która zostałaby na nie nałożona w braku współpracy” [tłumaczenie nieoficjalne podobnie jak wszystkie cytaty z tego komunikatu poniżej].

215 Punkt D2 komunikatu w sprawie współpracy precyzuje:

„Może to mieć miejsce w szczególności, jeżeli:

- przed wysłaniem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów przedsiębiorstwo przedstawia Komisji informacje, dokumenty lub inne środki dowodowe, które przyczyniają się do stwierdzenia istnienia naruszenia,

  - po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów przedsiębiorstwo informuje Komisję, że nie podważa wystąpienia okoliczności faktycznych, na których opiera ona swe zarzuty”.
- ²¹⁶ W niniejszej sprawie z zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja uznała, iż mogła przyznać Gütermannowi i Zwicky obniżkę kwoty grzywny w wysokości 15% na podstawie pkt D2 tiret pierwsze i drugie komunikatu w sprawie współpracy (motyw 397 zaskarżonej decyzji).
- ²¹⁷ W celu uzasadnienia swej oceny Komisja podkreśliła przede wszystkim, że informacje, dokumenty i inne dowody dostarczone przez Gütermann i Zwicky przed wysłaniem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów rzeczywiście przyczyniły się do ustalenia istnienia naruszenia (motyw 395 zaskarżonej decyzji). Wskazała ona następnie, że skarżące przyznały w ich pierwszej odpowiedzi na żądanie udzielenia informacji, iż podczas spotkań wymieniano się cennikami i omawiano je. Wreszcie Komisja podkreśliła, że skarżące nie kwestionowały w znaczący sposób okoliczności faktycznych, na jakich oparła ona swe twierdzenia.
- W przedmiocie użyteczności współpracy
- ²¹⁸ Należy przede wszystkim zaznaczyć, że skarżące nie kwestionują okoliczności, iż zgodnie z tym, co stwierdzono w motywie 385 zaskarżonej decyzji, nie spełniały one przesłanek zastosowania pkt B i pkt C komunikatu w sprawie współpracy, z uwagi na

co ich zachowanie musiało zostać ocenione w świetle pkt D tego komunikatu, zatytułowanego „Odczuwalne obniżenie kwoty grzywny”.

- 219 Należy następnie przypomnieć, że Komisja dysponuje szerokim zakresem uznania co do metody ustalania grzywien i ma prawo w tym względzie brać pod uwagę liczne czynniki, wśród których znajduje się współpraca zainteresowanych przedsiębiorstw w trakcie dochodzenia prowadzonego przez służby tej instytucji. W tym kontekście Komisja ma obowiązek przeprowadzenia złożonej oceny okoliczności faktycznych, w tym również okoliczności dotyczących odpowiedniej współpracy tych przedsiębiorstw (wyrok Trybunału z dnia 10 maja 2007 r. w sprawie C-328/05 P SGL Carbon przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-3921, pkt 81).
- 220 Komisji przysługuje w tym względzie szeroki zakres uznania przy dokonywaniu oceny jakości i użyteczności współpracy danego przedsiębiorstwa, w szczególności w porównaniu ze współpracą innych przedsiębiorstw (ww. w pkt 219 wyrok w sprawie SGL Carbon przeciwko Komisji, pkt 88).
- 221 Należy wreszcie zaznaczyć, że zgodnie z orzecnictwem obniżenie grzywien w przypadku współpracy przedsiębiorstw uczestniczących w naruszeniach wspólnotowego prawa konkurencji jest uzasadnione tym, że taka współpraca ułatwia Komisji wykonanie jej zadania polegającego na stwierdzeniu istnienia naruszenia, a w stosownym przypadku na doprowadzeniu do jego zakończenia (wyrok Trybunału z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawach połączonych C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5425, pkt 399; wyrok Sądu z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-338/94 Finnboard przeciwko Komisji, Rec. s. II-1617, pkt 363). Ze względu na rację bytu obniżki Komisja nie może pominąć użyteczności dostarczonych informacji, która bezwzględnie zależy od posiadanych już środków dowodowych.
- 222 Podobnie z orzecnictwa wynika, że jeśli przedsiębiorstwo z tytułu współpracy tylko potwierdziło, i to w sposób mniej precyzyjny i wyraźny, pewne informacje, które zostały dostarczone już z tytułu współpracy przez inne przedsiębiorstwo, zakres współpracy ze strony tego przedsiębiorstwa, chociaż może on nie być pozbawiony

pewnej użyteczności dla Komisji, nie może być uważany za porównywalny z zakresem współpracy ze strony przedsiębiorstwa, które jako pierwsze dostarczyło rzeczonych informacji. Jeżeli oświadczenie ogranicza się do potwierdzenia w pewnym stopniu oświadczenia, którym Komisja już dysponowała, nie ułatwia ono Komisji zadania w znacznym stopniu, wystarczającym dla uzasadnienia obniżenia grzywny ze względu na współpracę (zob. podobnie ww. w pkt 138 wyrok w sprawie Groupe Danone przeciwko Komisji, pkt 455).

²²³ W niniejszej sprawie należy przede wszystkim wyjaśnić, iż fakt, że pkt D2 komunikatu w sprawie współpracy nie przewiduje sytuacji przekazania nowych informacji i dowodów po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, wcale nie wyklucza tego, że taka okoliczność może prowadzić do obniżenia grzywny na podstawie tego samego przepisu. Wykaz okoliczności zawarty w owym pkt D2 ma jedynie charakter przykładowy, co potwierdza użycie zwrotu „w szczególności” (wyrok Sądu z dnia 13 grudnia 2001 r. w sprawach połączonych T-45/98 i T-47/98 Krupp Thyssen Stainless i Acciai speciali Terni przeciwko Komisji, Rec. s. II-3757, pkt 274).

²²⁴ Ocenę tę potwierdza wyrok Trybunału z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawach połączonych C-65/02 P i C-73/02 P ThyssenKrupp przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-6773, pkt 59 w zakresie, w jakim Trybunał przyznał w nim, że Komisja może wziąć pod uwagę uznanie przez przedsiębiorstwa kwalifikacji prawnej zarzucanych okoliczności faktycznych na zaawansowanym etapie postępowania, co jest ostatecznie równoznaczne z przyznaniem się do naruszenia. Sytuacja ta jest przewidziana w pkt B i C komunikatu w sprawie współpracy, lecz nie przewiduje jej w sposób wyraźny pkt D. Trybunał uznał jednak, iż brak jest przeciwwskazań, aby przedsiębiorstwo zostało nagrodzone za takie przyznanie się, nawet jeżeli doszło do niego na bardziej zaawansowanym etapie postępowania aniżeli etap wskazany w pkt B i C komunikatu w sprawie współpracy. Wybierając takie rozwiązanie, Trybunał potwierdza bardziej ogólną zasadę, zgodnie z którą łagodzenie sankcji jest nagrodą przyznawaną przez Komisję w zamian za ułatwienie stwierdzenia naruszenia i to niezależnie od etapu, na jakim doszło do udzielenia pomocy przez przedsiębiorstwo oraz od tego, czy pomoc polegała na dostarczeniu nowych informacji i dowodów, czy na uznaniu okoliczności faktycznych lub ich kwalifikacji prawnej.

- 225 Wynika z tego, że w niniejszej sprawie odpowiedź na pytanie, czy nowe informacje i dowody dostarczone przez Gütermann i przez Zwicky po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów powinny zostać uwzględnione, a więc czy powinno to prowadzić do ewentualnego obniżenia grzywny z uwagi na współpracę, zależy głównie od jakości i użyteczności współpracy, którą Komisja ocenia w ramach przysługującego jej szerokiego zakresu uznania, omówionego w pkt 219 i 220 powyżej.
- 226 Nie można odpowiedzieć na wspomniane pytanie w sposób zadowalający poprzez zwykłe stwierdzenie, iż informacje i dowody przekazano po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów. Wręcz przeciwnie, odpowiedź na nie pociąga za sobą konieczność konkretnego określenia, zarówno pod względem jakości i użyteczności tych informacji i dowodów, jak też chwili ich przekazania, czy Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie stopnia współpracy ze strony Gütermanna i Zwicky.
- 227 Należy od razu zaznaczyć, iż skarżące nie podważają stwierdzenia, że informacje dostarczone przez Coats były rozstrzygające przy ustaleniu istnienia kartelu na rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich. W motywie 387 zaskarżonej decyzji wyliczono w tym względzie dostarczone przez Coats dowody wykorzystane na poparcie licznych punktów pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 228 Po pierwsze, skarżące twierdzą jednak, iż sprostowały oświadczenia Coats dotyczące częstotliwości spotkań w sprawie cenników i podwyżek cen oraz częstotliwości spotkań w sprawie cen specjalnych.
- 229 Jeżeli chodzi w pierwszej kolejności o częstotliwość spotkań w sprawie cenników i podwyżek cen, skarżące błędnie opierają się na zawartym we wniosku o zastosowanie komunikatu w sprawie współpracy oświadczeniu przedstawiciela Coats, zgodnie z którym spotkanie w dniu 19 września 2000 r. było jedynym, w trakcie którego omawiano i uzgodniono podwyżki cen rzeczywistych, („actual prices”).

- 230 Komisja stwierdziła bowiem w pkt 100 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, iż dostawcy, wśród nich Coats, BST, Gütermann i Zwicky, przyznali, że podczas spotkań omawiano cenniki i wymieniano się nimi. Ponadto z uwag poczynionych w pkt 102 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów wynika, iż – w przeciwieństwie do Gütermanna i Zwicky – Coats przyznała, że przedsiębiorstwa uzgodniły podczas tych spotkań przyszłe cenniki oraz daty wprowadzenia w życie podwyżek. Informacje podane przez Gütermann i Zwicky dotyczące cen rzeczywistych nie wyjaśniły więc Komisji niczego ponad to, co już wiedziała. Argument skarżących jest zatem bez znaczenia.
- 231 Co się tyczy w drugiej kolejności częstotliwości dyskusji w sprawie cen specjalnych, należy zaznaczyć, iż w pkt 107 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów Komisja podkreśliła, że dostawcy, w tym Coats, zaprzeczyli lub nie wskazali, iż wymieniali się informacjami i zawarli porozumienia dotyczące cen specjalnych i cen netto. Ponadto, jeżeli chodzi o wymianę informacji o rabatach i obniżkach, Komisja stwierdziła w pkt 105 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, że dostawcy – z wyjątkiem Coats za okres poprzedzający połowę lat dziewięćdziesiątych – zaprzeczyli im lub nie wskazali na ich istnienie. Należy również stwierdzić, że dopiero po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów zainteresowane przedsiębiorstwa, takie jak: Coats, Zwicky, Gütermann i BST podkreśliły, iż ceny specjalne były przedmiotem dyskusji i porozumień podczas spotkań.
- 232 Komisja jednak słusznie podnosi, że była w stanie dowieść tych elementów naruszenia dzięki dokumentom załączonym przez Coats do jej odpowiedzi na żądanie udzielenia informacji. Chodzi tu przede wszystkim o sporządzony przez przedstawiciela Barbour Threads protokół ze spotkania w dniu 8 września 1998 r., wskazujący na istnienie porozumień w sprawie rabatów i ograniczenia obniżek oraz na istnienie porozumień w sprawie podwyżki cen specjalnych. Komisja kilkakrotnie powołuje się nań w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów (pkt 106, 108 i 121). Następnie chodzi o załączoną do oświadczeń przedstawiciela Coats, F.S., wiadomość wysłaną pocztą elektroniczną z dnia 10 października 2000 r., potwierdzającą, że porozumienie w sprawie obniżek rabatów i podwyżek cen specjalnych zawarto podczas spotkania w dniu 19 września 2000 r. Komisja wspomina o tym w pkt 126 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów. Chodzi tu wreszcie o wiadomości wysłane pocztą elektroniczną, przedstawione przez Coats w załączniku do jej wniosku o złagodzenie sankcji, a wśród nich o wiadomość z października 2000 r. wskazującą na wymianę informacji

o cenach specjalnych z Amannem i Gütermannem. O dokumencie tym mowa jest w pkt 133 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, a mianowicie w przypisie nr 268.

- 233 Komisja również słusznie podkreśliła, że informacje przekazane przez BST także pomogły jej stwierdzić fakt odbycia dyskusji i istnienie porozumień w sprawie cen specjalnych. Stwierdzenie to bowiem wynika w szczególności z pkt 104 i 106 oraz z przypisów 173, 174 i 176 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 234 Z powyższego wynika, iż rzekome sprostowania pisma w sprawie przedstawienia zarzutów dokonane przez skarżące były w istocie jedynie potwierdzeniem tego, co było już wiadome Komisji dzięki wspomnianym wyżej informacjom dostarczonym przed wysłaniem tego pisma.
- 235 Tak więc okoliczność, że dotyczące cen specjalnych uwagi Coats poczynione w następstwie tego pisma dotarły do Komisji przed uwagami przekazanymi przez skarżące, nie ma żadnego wpływu na ocenę współpracy z ich strony.
- 236 Po drugie, należy oddalić argument skarżących, że były one jedynymi przedsiębiorstwami, które wyjaśniły w ich odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, iż celem spotkań było zmniejszenie różnicy między cenami katalogowymi i rzeczywistymi cenami netto oraz pośrednie podwyższenie cen netto różnych produktów.
- 237 Wprawdzie w motywie 167 zaskarżonej decyzji dla wytlumaczenia celu spotkań Komisja przytoczyła wypowiedź Gütermanna zawartą w jego odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, jednak – jak wynika to z pkt 141 i 142 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów – już wcześniej dostrzegła ten cel, jak i skutki porozumień. Wspomniane tam informacje zostały przekazane przez Coats w ramach

jej wniosku o złagodzenie sankcji i pozwoliły Komisji na dokonanie – przy użyciu konkretnego przykładu podwyżki cen katalogowych, jaki one zawierają – objaśnień dotyczących ogólnego kontekstu dyskusji w sprawie cen w cennikach.

— W przedmiocie rzekomo błędnej oceny współpracy w porównaniu ze współpracą BST

- 238 Jeżeli chodzi o złożony przez skarżące wniosek o skorzystanie z obniżki, która byłaby przynajmniej równa obniżce przyznanej BST, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Komisja, dokonując oceny współpracy danych przedsiębiorstw, musi przestrzegać zasady równego traktowania, która zostaje naruszona w wypadku, gdy porównywalne sytuacje są traktowane w różny sposób lub gdy różne sytuacje są traktowane w ten sam sposób, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (zob. ww. w pkt 185 wyrok w sprawie Tokai I, pkt 394 i przytoczone tam orzecznictwo). Jednakże należy przyznać, że Komisji przysługuje szeroki zakres uznania w ramach oceny jakości i użyteczności współpracy ze strony różnych członków kartelu i że jedynie oczywiste jego przekroczenie może stać się przedmiotem krytyki.
- 239 Z porównania współpracy zaoferowanej przez te przedsiębiorstwa wynika jednak, że Komisja nie naruszyła zasady równego traktowania.
- 240 Jeśli chodzi bowiem w pierwszej kolejności o współpracę zaoferowaną przed wysłaniem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z dnia 15 marca 2004 r., Komisja uważa, że BST znacząco pomogła jej w ustaleniu treści licznych porozumień [w tym większej części treści porozumień zawartych na początku lat dziewięćdziesiątych, treści porozumienia zawartego w Wiedniu (Austria) w dniu 8 października 1996 r. oraz porozumienia zawartego w Zurychu (Szwajcaria) w dniu 9 września 1997 r.], że BST była jedynym przedsiębiorstwem, które dostarczyło jej cenniki otrzymane od jej konkurentów podczas spotkań oraz że BST przekazała informacje daleko wykraczające poza zakres informacji, których przedstawienie wymagane było w żądaniu udzielenia informacji. W tym względzie Komisja na poparcie swych stwierdzeń powołuje się na liczne przypisy w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, które dowodzą, że BST

dostarczyła dużą liczbę dowodów (w tym załącznik 14 do odpowiedzi BST na żądanie udzielenia informacji, zawierający cenniki wymieniane podczas spotkań) oraz że stanowiła ona tym samym ważne źródło informacji w ramach wstępnych ustaleń.

- 241 W odniesieniu do współpracy skarżących przed wysłaniem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów należy podkreślić, iż Komisja przyznaje wprawdzie, że skarżące udostępniły jej dokumenty przedstawiające zarys spotkań na początku lat dziewięćdziesiątych, jednak uznała ona, iż informacje te okazały się mniej użyteczne aniżeli te przekazane przez BST. Skarżące nie zakwestionowały tej oceny, lecz poprzestały na twierdzeniu, że informacje, jakimi dysponowały, nie pozwalały im na ustalenie, czy BST dostarczyła więcej informacji i dowodów niż one same. Jak jednak podkreślono powyżej, z motywów 391–397 zaskarżonej decyzji oraz z licznych – zawartych w przypisach i poczynionych na poparcie ustaleń Komisji w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów – odesłań do dokumentów dostarczonych przez BST jasno wynika, że współpraca BST miała większe znaczenie.
- 242 Jeżeli chodzi w drugiej kolejności o współpracę po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, z zaskarżonej decyzji wynika, że zarówno BST, jak i skarżące nie kwestionowały wystąpienia stwierdzonych okoliczności faktycznych oraz że te trzy przedsiębiorstwa współpracowały w taki sam sposób na tym etapie postępowania administracyjnego. W świetle bowiem tego, co stwierdzono w pkt 228–237 powyżej, skarżące błędnie utrzymują, iż po otrzymaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów dostarczyły nieznane Komisji informacje. Nie mogą one zatem twierdzić, że przekazały informacje, których użyteczność uzasadniałaby przyznanie im obniżki co najmniej takiej samej jak obniżka przyznana BST.
- 243 Zakładając nawet, iż należy przyznać, że skarżące przekazały wyjaśnienia – równie użyteczne jak wyjaśnienia BST – dotyczące niektórych punktów pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, Komisja nie popełniła żadnego oczywistego błędu w ocenie, dając pierwszeństwo okoliczności, iż BST dostarczyła informacje i dowody przed wysłaniem tego pisma.

— W przedmiocie rzekomo błędnego zastosowania komunikatu w sprawie współpracy i rzekomego nieuwzględnienia orzecznictwa Sądu

²⁴⁴ Skarżące błędnie utrzymują, iż przyznając, że ich współpraca spełniała przesłanki dwóch kategorii zachowań przewidzianych w pkt D komunikatu w sprawie współpracy, Komisja powinna była przyznać każdej z nich obniżkę grzywny w wysokości co najmniej dwukrotności 10%, to znaczy nie mniej niż 20%.

²⁴⁵ Należy bowiem stwierdzić, że widełki przewidziane przez pkt D komunikatu w sprawie współpracy wynoszą od 10 do 50%, przy czym nie zostały ustalone szczególne kryteria dostosowania obniżki wewnątrz tych widełek. Komunikat ten nie stwarza więc uzasadnionych oczekiwań co do możliwości skorzystania ze szczególnej procentowej obniżki. Ponadto wbrew temu, co zasadniczo twierdzą skarżące, pkt D komunikatu w sprawie współpracy nie powinien się wcale interpretować jako stwarzającego po stronie Komisji obowiązek przyznania specjalnej obniżki w wysokości co najmniej 10% za każdy stwierdzony przypadek współpracy objęty tym przepisem, lecz wprost przeciwnie należy rozumieć, iż przewiduje on tylko jedną obniżkę w wysokości co najmniej 10%.

²⁴⁶ Tak więc, jeśli Komisja, dokonując oceny stopnia, w jakim współpraca przedsiębiorstwa ułatwiła jej pracę, nie przekracza w wyraźny sposób przysługującego jej w tym zakresie szerokiego zakresu uznania, ma ona pełne prawo wskazać w swej decyzji szczególne wartości procentowe, które przyjęła w każdym stwierdzonym przypadku współpracy objętym pkt D komunikatu w sprawie współpracy, a następnie dodać je, podobnie jak może ona wskazać tylko jedną ogólną wartość procentową, jaka jej zdaniem może zostać przyznana w tych samych przypadkach. Jak bowiem słusznie podkreśla Komisja, ocena użyteczności współpracy nie opiera się wcale na wzorze arytmetycznym pociągającym za sobą z urzędu obniżkę w wysokości co najmniej 20%, jeżeli w rachubę wchodzi obydwa tiret pkt D komunikatu w sprawie współpracy.

²⁴⁷ Powołany w tym względzie przez skarżące ww. w pkt 185 wyrok w sprawie Tokai I nie może podważyć tej oceny. Z będącej przedmiotem tego wyroku decyzji Komisji 2002/271/WE z dnia 18 lipca 2001 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/E-1/36.490 – Elektrody grafitowe) (Dz.U. 2002, L 100, s. 1), jasno bowiem wynika, że w odniesieniu do danego przedsiębiorstwa Komisja powołała się jedynie i wyraźnie na pkt D2 tiret pierwsze komunikatu w sprawie współpracy. Sąd stwierdził jednak, że dane przedsiębiorstwo współpracowało również na podstawie tiret drugiego. Komisja usiłowała wyjaśnić, iż dokonała tylko jednej obniżki łączącej dwa rodzaje współpracy. Odwrotnie jednak niż w niniejszej sprawie ocena niepodważania przez daną spółkę wystąpienia okoliczności faktycznych nie była zawarta w żadnym z motywów dotyczących współpracy tego przedsiębiorstwa. To z tego powodu Sąd uznał, iż mógł jedynie stwierdzić, że Komisja nie umożliwiła przedsiębiorstwu skorzystania z przepisu zawartego w pkt D2 tiret drugie komunikatu w sprawie współpracy.

— W przedmiocie rzekomego nieuwzględnienia wcześniejszej praktyki decyzyjnej

²⁴⁸ Wysuwany przez skarżące argument dotyczący rzekomej wcześniejszej praktyki decyzyjnej Komisji musi zostać oddalony. Sam bowiem fakt, iż w ramach wcześniejszej praktyki decyzyjnej Komisja przyznawała obniżkę na pewnym poziomie za określone zachowanie, nie oznacza, że jest ona zobowiązana przyznać proporcjonalnie taką samą obniżkę, gdy ocenia podobne zachowanie w ramach późniejszego postępowania administracyjnego (ww. w pkt 50 wyrok w sprawie Brugg Rohrsysteme przeciwko Komisji, pkt 193).

²⁴⁹ W każdym razie współpraca skarżących nie jest w żaden sposób porównywalna ze współpracą przedsiębiorstwa KME stwierdzoną przez Komisję w decyzji z dnia 16 grudnia 2003 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/E-1/38.240 – Rury przemysłowe), na którą się one powołują. Z decyzji tej wynika, że współpraca KME przed otrzymaniem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów miała duże znaczenie i przyczyniła się do wykazania istnienia kartelu w całym czasie jego funkcjonowania. KME przedstawiła bowiem dokumenty dotyczące naruszenia i szczegółowy opis sposobu działania kartelu, wyjaśniając drobiazgowo, w jaki kontekst wpisywały się różne dokumenty odkryte przez

Komisję w czasie prowadzonych przez nią kontroli. Współpraca skarżących przed otrzymaniem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów nie miała takiego znaczenia.

- 250 W świetle powyższego zarzut dotyczący błędnego zastosowania komunikatu w sprawie współpracy należy oddalić.

W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego nieproporcjonalnego charakteru grzywny

Argumenty stron

- 251 Skarżące podnoszą szereg argumentów na poparcie zarzutu dotyczącego nieproporcjonalnego charakteru grzywny.
- 252 Po pierwsze, skarżące twierdzą, iż Komisja nie wzięła pod uwagę znacznych trudności gospodarczych, z jakimi borykały się one od lat w następstwie strukturalnych zmian, które zaszły w przemyśle nici. Kryzys sektora wywołał bowiem spadek ich zysków i doprowadził Zwicky do zakończenia działalności na rynku w listopadzie 2000 r. Komisja zignorowała również problemy bankowe, jakie napotkał Gütermann, i wynikające z nich dodatkowe obciążenie odsetkami.
- 253 Po drugie, grzywny nałożone na Gütermann (4,021 mln EUR) i na Zwicky (0,174 mln EUR) nie są proporcjonalne do ich obrotów uzyskanych na rynku objętym naruszeniem. Otóż skarżące twierdzą, że wynik działalności Gütermanna po

opodatkowaniu wyniósł, przez jedenaście i pół roku naruszenia, 318 000 EUR, a obrót uzyskany przez Zwicky w 2000 r. – jedynie 200 000 EUR.

- 254 Podobnie Gütermann, wspierany przez Zwicky w jej replice, utrzymuje, że kwoty wyjściowe przyjęte celem ustalenia grzywien (2,2 mln EUR dla Gütermanna i 100 000 EUR dla Zwicky) są po pierwsze nieproporcjonalne do łącznej wartości obrotów ogółu przedsiębiorstw (50 mln EUR) uzyskanych w zakresie produktów objętych naruszeniem, a po drugie nadmierne, jeżeli porównać ten ostatni obrót, który odzwierciedla rozmiary rynku produktów, których dotyczy naruszenie, i rozmiary światowego rynku nici przemysłowych (4–5 mld EUR).
- 255 Według skarżących zgodnie z orzecnictwem Komisja, badając wagę naruszenia i proporcjonalny charakter grzywiny, miała obowiązek wziąć pod uwagę rozmiar rynku właściwego. Komisja zatem błędnie twierdzi, że kryterium to stanowiło tylko jeden spośród czynników, z uwagi na co nie była ona zobowiązana go uwzględnić.
- 256 Po trzecie, Gütermann utrzymuje, iż metoda obliczeń wykorzystana celem ustalenia kwoty nałożonej nań grzywiny jest wyraźnie niekorzystna dla małych i średnich przedsiębiorstw. Wielkość tych ostatnich nie jest bowiem brana pod uwagę, a grzywiny uzyskane przy użyciu tej metody obliczeń są tym samym nieproporcjonalne. W niniejszej sprawie ma to ten skutek, iż nałożona nań grzywina jest nieproporcjonalna do grzywien nałożonych na inne przedsiębiorstwa, takie jak BST lub Coats.
- 257 Po czwarte, zastosowanie wytycznych w niniejszej sprawie nie jest właściwe, w szczególności pod kątem równego traktowania, w świetle przyszłych spraw dotyczących małych i średnich przedsiębiorstw, dla których w wytycznych w sprawie metody

ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1/2003 (Dz.U. 2006, C 210, s. 2) przewidziano sprawiedliwsze traktowanie.

258 Komisja odpiera ten zarzut.

Ocena Sądu

259 Po pierwsze, skarżące błędnie utrzymują, iż nałożona na nie grzywna jest nieproporcjonalna ze względu na ich niepewną sytuację finansową i na ryzyko, iż grzywna doprowadzi do ich zniknięcia z rynku.

260 Jak bowiem wynika z utrwalonego orzecznictwa oraz jak przypomniano w motywie 404 zaskarżonej decyzji, przy określaniu kwoty grzywny Komisja nie ma obowiązku uwzględnienia deficytowej sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, gdyż uznanie istnienia takiego obowiązku prowadziłoby do przyznania przedsiębiorstwom najmniej przystosowanym do warunków rynku nieuzasadnionej przewagi konkurencyjnej (wyrok Trybunału z dnia 8 listopada 1983 r. w sprawach połączonych od 96/82 do 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 i 110/82 IAZ International Belgium i in. przeciwko Komisji, Rec. s. 3369, pkt 54, 55; ww. w pkt 221 wyrok w sprawach połączonych Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, pkt 327; wyrok Trybunału z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie C-308/04 P SGL Carbon przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5977, pkt 105).

261 Zakładając zresztą, iż zastosowany przez organ wspólnotowy środek prowadzi do likwidacji przedsiębiorstwa, taka likwidacja przedsiębiorstwa w jego omawianej formie prawnej – nawet jeśli może naruszać interesy finansowe właścicieli, akcjonariuszy lub udziałowców – nie oznacza jednak, że osobowe, materialne lub niematerialne składniki tego przedsiębiorstwa utracą również swoją wartość (ww. w pkt 185 wyrok w sprawie Tokai I, pkt 372).

- 262 W świetle tego orzecznictwa należy uznać, że Komisja wcale nie miała obowiązku wzięcia pod uwagę w zaskarżonej decyzji sytuacji gospodarczej Gütermanna ani nawet wspomnienia w niej o wyjaśnieniach tego przedsiębiorstwa dotyczących tej sytuacji. Okoliczność, iż Komisja uznała za stosowne nawiązanie do sytuacji finansowej Zwicky, a nie do sytuacji Gütermanna, jest doskonale zrozumiała z uwagi na szczególnie trudną sytuację gospodarczą Zwicky, która doprowadziła ją do odsprzedaży spółce Gütermann swej działalności w zakresie nici przemysłowych.
- 263 Po drugie, skarżące zarzucają Komisji zasadniczo, iż nie wzięła pod uwagę rozmiaru danego rynku i ustaliła przez to nieproporcjonalną doń grzywnę. Powołują się one również na nieproporcjonalność grzywny do obrotów, jakie każda z nich uzyskała na rynku objętym naruszeniem, oraz na nieproporcjonalność kwoty wyjściowej grzywny do ich obrotów.
- 264 Należy przede wszystkim zaznaczyć, że zasada proporcjonalności wymaga, aby akty wydawane przez instytucje wspólnotowe nie przekraczały granic tego, co jest stosowne i konieczne do realizacji wyznaczonego celu. W przypadku ustalania grzywnien waga naruszeń musi zostać ustalona na podstawie licznych czynników, przy czym żadnemu z nich nie należy przypisywać nieproporcjonalnie dużego znaczenia w porównaniu z innymi elementami oceny. Zasada proporcjonalności oznacza w tej sytuacji, że Komisja powinna ustalić grzywnę proporcjonalnie do czynników uwzględnionych w ocenie wagi naruszenia i w tym celu musi ocenić te czynniki w sposób spójny i obiektywnie uzasadniony (ww. w pkt 194 wyrok w sprawie Jungbunzlauer przeciwko Komisji, pkt 226–228).
- 265 Jeżeli chodzi o postawiony Komisji zarzut, że nie uwzględniła rozmiaru rynku właściwego, przypomnieć należy, że zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 Komisja może nakładać na przedsiębiorstwa grzywny, których kwota nie przekracza 10% obrotu uzyskanego w poprzedzającym roku obrotowym przez każde z przedsiębiorstw uczestniczących w naruszeniu. W celu określenia kwoty grzywny wewnątrz tych granic przepisy te wymagają uwzględnienia wagi i czasu trwania naruszenia. Ponadto zgodnie z wytycznymi Komisja określa kwotę wyjściową w zależności od wagi naruszenia, mając na uwadze jego charakter,

rzeczywisty wpływ na rynek tam, gdzie może to być zmierzone, oraz rozmiar rynku geograficznego.

266 Tak więc ani rozporządzenie nr 17, ani rozporządzenie nr 1/2003, ani wytyczne nie przewidują, że kwota grzywien winna zostać ustalona bezpośrednio w zależności od rozmiaru rynku, którego dotyczy naruszenie, jako że czynnik ten jest tylko jednym z istotnych elementów. Owe ramy prawne nie nakładają więc jako takie na Komisję obowiązku uwzględnienia ograniczonego rozmiaru rynku produktowego (wyrok Sądu z dnia 27 września 2006 r. w sprawie T-322/01 Roquette Frères przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3137, pkt 148).

267 Jednakże zgodnie z orzecznictwem przy ocenie wagi naruszenia Komisja musi uwzględnić liczne elementy, których charakter i znaczenie różnią się w zależności od rodzaju spornego naruszenia i szczególnych okoliczności tego naruszenia (ww. w pkt 78 wyrok w sprawach połączonych *Musique diffusion française i in.* przeciwko Komisji, pkt 120). Nie można wykluczyć, że wśród wspomnianych elementów świadczących o wadze naruszenia może w pewnych przypadkach znajdować się rozmiar właściwego rynku produktowego.

268 W konsekwencji, o ile rozmiar rynku może stanowić element, który należy wziąć pod uwagę w celu ustalenia wagi naruszenia, o tyle jego znaczenie różni się w zależności od rodzaju i szczególnych okoliczności spornego naruszenia.

269 W niniejszej sprawie naruszenie polegało zasadniczo na wymianie wrażliwych danych dotyczących cenników lub cen stosowanych wobec poszczególnych klientów, na uzgadnianiu podwyżek cen lub cen docelowych, na unikaniu konkurowania ze sobą cenami na korzyść wyznaczonych dostawców i na podziale klientów (motywy 99–125 i 345 zaskarżonej decyzji). „Praktyki te stanowią ograniczenia horyzontalne” o charakterze „kartelu cenowego” w rozumieniu wytycznych, w związku z czym są z natury „bardzo poważne”. W tym kontekście ograniczony rozmiar rynku właściwego – nawet przy założeniu, że zostałyby wykazany – ma zaledwie pomniejsze znaczenie w porównaniu ze wszystkimi pozostałymi elementami świadczącymi o wadze naruszenia.

- 270 W każdym razie należy wziąć pod uwagę to, że Komisja uznała naruszenie za bardzo poważne w rozumieniu wytycznych, które w takich przypadkach przewidują, że Komisja może „rozważyć” kwotę wyjściową grzywny w wysokości ponad 20 mln EUR. W niniejszej sprawie w zaskarżonej decyzji Komisja podzieliła zainteresowane przedsiębiorstwa na kilka kategorii w zależności od ich względnego znaczenia na rynku właściwym. Z motywu 358 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja ustaliła kwotę wyjściową w wysokości: 14 mln EUR dla przedsiębiorstw należących do pierwszej kategorii, 5,2 mln EUR dla przedsiębiorstwa należącego do drugiej kategorii, 2,2 mln EUR dla przedsiębiorstw zaliczonych do trzeciej kategorii (w tym dla Gütermanna) oraz 0,1 mln EUR dla przedsiębiorstwa zaliczonego do czwartej kategorii (a mianowicie Zwicky). Wynika z tego, że kwoty wyjściowe, które posłużyły za punkt wyjścia do ustalenia grzywien nałożonych na Gütermann i na Zwicky, odpowiadały kwocie zdecydowanie niższej od tej, jaką na mocy wytycznych Komisja mogła być „rozważyć” za bardzo poważne naruszenia. Takie określenie kwoty wyjściowej grzywny potwierdza, iż rozmiar właściwego rynku produktowego został prawidłowo wzięty pod uwagę.
- 271 W świetle tych rozważań należy uznać, iż grzywny nałożone na Gütermann i Zwicky wcale nie są nieproporcjonalne do rozmiaru rynku nici przemysłowych w państwach Beneluksu i w państwach nordyckich.
- 272 Ponadto argument dotyczący nieproporcjonalności kwoty wyjściowej grzywien do obrotów Gütermanna i Zwicky na rynku właściwym również musi zostać oddalony.
- 273 Należy bowiem zaznaczyć, że w celu ustalenia kwoty wyjściowej grzywien, określonej w zależności od wagi naruszenia Komisja uznała za konieczne zastosowanie zróżnicowanego traktowania w stosunku do przedsiębiorstw uczestniczących w kartelach, by uwzględnić rzeczywiste ekonomiczne możliwości spowodowania przez podmioty, które dopuściły się naruszenia, istotnego uszczerbku dla konkurencji, a także, by ustalona grzywna spełniała dostatecznie swoją funkcję odstraszającą. Dodała ona, że należało wziąć pod uwagę określoną wagę bezprawnego zachowania każdego przedsiębiorstwa, a zatem jego rzeczywisty wpływ na konkurencję. Aby dokonać oceny tych elementów, Komisja postanowiła oprzeć się na wartości obrotu uzyskanego

przez każde przedsiębiorstwo na rynku właściwym w zakresie produktu, którego dotyczy kartel.

- ²⁷⁴ W konsekwencji, jak zauważono w pkt 270 powyżej, Komisja podzieliła zainteresowane przedsiębiorstwa na cztery kategorie. Gütermann został zaliczony do trzeciej kategorii z uwagi na jego obrót w wysokości 2,36 mln EUR, a Zwicky – do czwartej kategorii z uwagi na jej obrót w wysokości 0,2 mln EUR. Komisja ustaliła kwotę wyjściową określoną w zależności od wagi naruszenia na 2,2 mln EUR dla Gütermanna i 0,1 mln EUR dla Zwicky (motywy 356–358 zaskarżonej decyzji).
- ²⁷⁵ Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że część obrotu pochodząca z towarów, których dotyczy naruszenie, może być dokładną wskazówką co do rozmiaru naruszenia na danym rynku (ww. w pkt 184 wyrok w sprawie Cheil Jedang przeciwko Komisji, pkt 91; ww. w pkt 79 wyrok w sprawie Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, pkt 196). Obrót ten bowiem może być dokładną wskazówką co do odpowiedzialności każdego członka na wspomnianych rynkach, jako że stanowi on okoliczność obiektywną, która pozwala na dokładne określenie szkodliwości tej praktyki dla normalnej konkurencji i jest dobrym wskaźnikiem możliwości wyrządzenia szkody przez każde zainteresowane przedsiębiorstwo.
- ²⁷⁶ Mając na względzie te rozważania, należy dojść do wniosku, że kwoty wyjściowe przyjęte w ramach ustalania grzywien nałożonych na Gütermann i Zwicky nie są wcale nieproporcjonalne do obrotów tych przedsiębiorstw na rynku właściwym.
- ²⁷⁷ Wynika z tego, iż oddalony musi zostać również argument dotyczący nieproporcjonalności grzywny do obrotów uzyskanych przez poszczególne skarżące na rynku objętym naruszeniem. Skarżące nie mogą bowiem skutecznie powołać się na nieproporcjonalność ostatecznej kwoty nałożonej na nie grzywny, jako że kwota wyjściowa ich grzywien jest uzasadniona w świetle przyjętych przez Komisję kryteriów oceny znaczenia każdego z przedsiębiorstw na rynku właściwym (zob. podobnie wyroki

Sądu: z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-23/99 LR AF 1998 przeciwko Komisji, Rec. s. II-1705, pkt 304; z dnia 5 grudnia 2006 r. w sprawie T-303/02 Westfalen Gassen Nederland przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4567, pkt 185). Należy w każdym razie podkreślić, że prawo wspólnotowe nie zawiera ogólnej zasady, zgodnie z którą kara musi być proporcjonalna do obrotu uzyskanego przez przedsiębiorstwo ze sprzedaży produktu będącego przedmiotem naruszenia (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 18 maja 2006 r. w sprawie C-397/03 P Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-4429, pkt 339).

- 278 Po trzecie, należy również oddalić argument Gütermanna, że metoda ustalania grzywien była niekorzystna dla małych i średnich przedsiębiorstw i doprowadziła do nałożenia na nią w niniejszej sprawie grzywny nieproporcjonalnej do grzywien nałożonych na inne przedsiębiorstwa.
- 279 Zważywszy, że Komisja nie jest zobowiązana do ustalenia kwoty grzywny na podstawie kwot opartych na obrocie zainteresowanych przedsiębiorstw, nie jest też ona zobowiązana do zapewnienia, w przypadku gdy grzywny nakładane są na kilka przedsiębiorstw uczestniczących w tym samym naruszeniu, by ostateczne kwoty grzywien ustalone przez nią dla zainteresowanych przedsiębiorstw odzwierciedlały wszystkie różnice pomiędzy nimi, jeśli chodzi o ich całkowite obroty lub ich obroty na właściwym rynku produktowym (wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-21/99 Dansk Rørindustri przeciwko Komisji, Rec. s. II-1681, pkt 202).
- 280 Należy przy tym uściślić, że art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 również nie wymagają, w przypadku gdy grzywny zostają nałożone na kilka przedsiębiorstw uczestniczących w tym samym naruszeniu, aby kwota grzywny nałożonej na małe lub średnie przedsiębiorstwo, wyrażona w procentach od obrotu, nie była wyższa od kwoty grzywien nałożonych na większe przedsiębiorstwa. Z przepisów tych wynika bowiem, że zarówno w przypadku małych i średnich, jak i dużych przedsiębiorstw przy określaniu kwoty grzywny należy uwzględnić wagę i czas trwania naruszenia. W zakresie, w jakim Komisja nakłada na przedsiębiorstwa

uczestniczące w tym samym naruszeniu grzywny, które w odniesieniu do każdego przedsiębiorstwa są uzasadnione z punktu widzenia wagi i czasu trwania naruszenia, nie można jej zarzucać, że kwota grzywny ustalona dla niektórych przedsiębiorstw jest wyższa, w stosunku do obrotu, od kwoty grzywny ustalonej dla innych przedsiębiorstw (ww. w pkt 279 wyrok z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie Dansk Rørindustri przeciwko Komisji, pkt 203; ww. w pkt 277 wyrok w sprawie Westfalen Gassen Nederland przeciwko Komisji, pkt 174).

281 Tak więc Komisja nie ma obowiązku obniżenia kwoty grzywien, gdy zainteresowanymi przedsiębiorstwami są małe i średnie przedsiębiorstwa. Górna granica wyznaczona przez art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 oraz przepisy wytycznych uwzględni już bowiem rozmiar przedsiębiorstwa (ww. w pkt 277 wyrok w sprawie Westfalen Gassen Nederland przeciwko Komisji, pkt 174). Poza względami dotyczącymi rozmiaru nie ma żadnego powodu, aby małe i średnie przedsiębiorstwa traktować inaczej niż pozostałe przedsiębiorstwa. Fakt, iż zainteresowane przedsiębiorstwa są małymi i średnimi przedsiębiorstwami, nie zwalnia ich z obowiązku przestrzegania reguł konkurencji (wyrok Sądu z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie T-52/02 SNCZ przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5005, pkt 84).

282 Postawiony Komisji zarzut, że przy ustalaniu kwoty grzywny nie uwzględniła ona całkowitego obrotu różnych przedsiębiorstw, nie jest trafny. Należy bowiem przypomnieć, że wytyczne przewidują, iż konieczne jest wzięcie pod uwagę rzeczywistych ekonomicznych możliwości sprawców naruszenia wyrządzenia znaczących szkód innym podmiotom działającym na rynku, w szczególności konsumentom, i ustalenie grzywny na takim poziomie, który zapewni jej odpowiednio odstraszący skutek (pkt 1A akapit czwarty). Owe wytyczne stanowią też, że w przypadku gdy w naruszeniu uczestniczy kilka przedsiębiorstw, jak w przypadku kartelu, może wystąpić potrzeba ważenia ogólnej kwoty wyjściowej w celu uwzględnienia określonej wagi naruszenia, a tym samym rzeczywistego wpływu zachowania o znamionach naruszenia każdego z przedsiębiorstw na konkurencję, w szczególności tam, gdzie istnieje znaczna dysproporcja pomiędzy wielkością przedsiębiorstw popełniających naruszenie tego samego typu, i potrzeba dostosowania w związku z tym ogólnej kwoty wyjściowej do szczególnych cech każdego z przedsiębiorstw (pkt 1A akapit szósty) (ww. w pkt 184 wyrok w sprawie Cheil Jedang przeciwko Komisji, pkt 81).

- 283 Wytyczne nie przewidują, iż kwota grzywien jest ustalana na podstawie całkowitego obrotu lub obrotu uzyskanego przez przedsiębiorstwa na danym rynku. Nie stoją one jednak na przeszkodzie temu, aby taki obrót został wzięty pod uwagę przy określaniu kwoty grzywiny, tak by przestrzegane były ogólne zasady prawa wspólnotowego oraz gdy wymagają tego okoliczności. Obrót może zatem wchodzić w rachubę przy uwzględnianiu różnych elementów wymienionych w pkt 273 powyżej (zob. podobnie ww. w pkt 184 wyroki: w sprawie Cheil Jedang przeciwko Komisji, pkt 82; w sprawie Tokai I, pkt 195).
- 284 W niniejszej sprawie jednak, jak zauważono w pkt 275 powyżej, decyzja Komisji, by powołać się na obrót na rynku właściwym w celu określenia możliwości wyrządzenia szkody przez każde zainteresowane przedsiębiorstwo, była spójna i obiektywnie uzasadniona. W ten sposób Komisja realizowała także cel odstraszący, ponieważ dała wyraz temu, że będzie surowiej karać przedsiębiorstwa, które uczestniczyły w kartelu na rynku, na którym miały duże znaczenie.
- 285 Po czwarte, Gütermann błędnie powołuje na poparcie zarzutu dotyczącego nieproporcjonalnego charakteru grzywiny wytyczne z 2006 r. w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1/2003. Należy bowiem stwierdzić, że sama okoliczność, iż zastosowanie nowej metody ustalania grzywien przewidzianych w tych wytycznych, które nie mają zastosowania w niniejszej sprawie, mogłoby doprowadzić do ustalenia grzywiny w niższej wysokości aniżeli ta nałożona w zaskarżonej decyzji, nie jest w stanie dowieść nieproporcjonalnego charakteru tejże grzywiny.
- 286 W istocie stwierdzenie to stanowi jedynie wyraz zakresu uznania, jaki przysługuje Komisji w celu określenia – zgodnie z wymogami wynikającymi z rozporządzenia nr 17 i rozporządzenia nr 1/2003 – metody, jaką zamierza ona zastosować, aby ustalić kwotę grzywien i prowadzić w ten sposób politykę konkurencji, za którą jest odpowiedzialna. Wśród kryteriów oceny, jakie Sąd powinien uwzględnić przy ocenie

proporcjonalnego charakteru kwoty grzywien nakładanych w danym okresie, mogą zatem występować w szczególności okoliczności faktyczne i prawne, jak również cele konkurencji określone przez Komisję zgodnie z wymogami traktatu WE, obowiązujące w okresie, gdy dopuszczono się zachowania noszącego znamiona naruszenia.

²⁸⁷ Wynika stąd, że zarzut dotyczący nieproporcjonalnego charakteru grzywiny należy oddalić w całości.

²⁸⁸ Z powyższych rozważań wynika, że skargi wniesione w sprawach T-456/05 i T-457/05 należy oddalić.

W przedmiocie kosztów

²⁸⁹ Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżące przegrały sprawę, zgodnie z żądaniem Komisji należy obciążyć je kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (piąta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skargi zostają oddalone.**

- 2) **Gütermann AG i Zwicky & Co. AG zostają obciążone kosztami postępowania.**

Vilaras

Prek

Ciucã

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 28 kwietnia 2010 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności powstania sporu	II - 1459
1. Przedmiot sporu	II - 1459
2. Postępowanie administracyjne	II - 1460
3. Zaskarżona decyzja	II - 1461
Określenie rynków właściwych	II - 1461
Rynek produktowy	II - 1461
Rynki geograficzne	II - 1463
Rozmiar i struktura rynków właściwych	II - 1463
Opis zachowań noszących znamiona naruszenia	II - 1464
Sentencja zaskarżonej decyzji	II - 1464
Przebieg postępowania i żądania stron	II - 1466
Co do prawa	II - 1468
1. W przedmiocie zarzutów mających na celu podważenie stwierdzenia wystąpienia zachowania noszącego znamiona naruszenia oraz nakazów zaprzestania i zaniechania powrotu do naruszenia	II - 1469
W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego naruszenia art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003	II - 1469
Argumenty stron	II - 1469
Ocena Sądu	II - 1470
W przedmiocie podniesionego przez Zwicky zarzutu dotyczącego nieuzasadnionego charakteru nakazów zaprzestania naruszenia i zaniechania powrotu do naruszenia	II - 1475
Argumenty stron	II - 1475
Ocena Sądu	II - 1475
2. W przedmiocie zarzutów mających na celu zakwestionowanie grzywny i jej kwoty ...	II - 1478

W przedmiocie podniesionego przez Zwicky zarzutu dotyczącego przekroczenia górnej granicy 10% obrotu	II - 1478
Argumenty stron	II - 1478
Ocena Sądu	II - 1481
W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego błędnej oceny wagi naruszenia z punktu widzenia jego skutków	II - 1490
Argumenty stron	II - 1490
Ocena Sądu	II - 1492
W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego błędnej oceny czasu trwania naruszenia	II - 1497
Argumenty stron	II - 1497
Ocena Sądu	II - 1499
W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego nieuwzględnienia pewnych okoliczności łagodzących	II - 1504
Argumenty stron	II - 1504
Ocena Sądu	II - 1506
W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego błędnego zastosowania komunikatu w sprawie współpracy	II - 1512
Argumenty stron	II - 1512
Ocena Sądu	II - 1515
— W przedmiocie użyteczności współpracy	II - 1516
— W przedmiocie rzekomo błędnej oceny współpracy w porównaniu ze współpracą BST	II - 1522
— W przedmiocie rzekomo błędnego zastosowania komunikatu w sprawie współpracy i rzekomego nieuwzględnienia orzecznictwa Sądu	II - 1524
— W przedmiocie rzekomego nieuwzględnienia wcześniejszej praktyki decyzyjnej	II - 1525

W przedmiocie podniesionego przez Gütermann i Zwicky zarzutu dotyczącego nieproporcjonalnego charakteru grzywny	II - 1526
Argumenty stron	II - 1526
Ocena Sądu	II - 1528
W przedmiocie kosztów	II - 1536